

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МОГИЛІВ-ПОДІЛЬСЬКИЙ МОНТАЖНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ»

**ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ОБЛАСНОГО МЕТОДИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ
ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЗАКЛАДІВ
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ
04 ТРАВНЯ 2022 Р.**

*Методична майстерня викладача іноземних мов: «Сучасні
проблеми формування іншомовної лінгвосоціокультурної
компетентності»*

м.Могилів-Подільський

Інформаційний збірник матеріалів засідання обласного методичного об'єднання викладачів іноземних мов закладів фахової передвищої освіти Вінницької області.

Методична майстерня викладача іноземних мов: «Сучасні проблеми формування іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності» – м.Могилів-Подільський, ДВНЗ «Могилів-Подільський монтажно-економічний коледж», 2022 р. 63 с.

Укладачі:

Маковій В.А. – методист коледжу,
Кізян І.В. – лаборант.

Матеріали викладено у вигляді доповідей та методичних розробок навчально-педагогічної гри, наданих викладачами на рівні обласного методичного об'єднання.

Збірник рекомендований для підвищення рівня професійної компетентності викладачів іноземних мов закладів фахової передвищої освіти Вінницької області з проблем методики викладання, сучасних аспектів лінгвістичних досліджень, пошуку нових підходів до викладання та ефективної організації занять з іноземних мов.

ЗМІСТ

1. НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ГРА ЯК СКЛАДОВА РОЗВИТКУ І ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ.

Шиян ДіянаОлексіївна – спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист, викладач іноземної мови ДВНЗ «Могилів-Подільський монтажно-економічний коледж».

Дєвочкіна Ганна Віталіївна – спеціаліст другої кваліфікаційної категорії, викладач іноземної мови ДВНЗ «Могилів-Подільський монтажно-економічний коледж».

5-24

2. ВИХОВАННЯ КРОСКУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ.

Михальчук Олеся Миколаївна - спеціаліст вищої категорії, старший викладач кафедри германської та слов'янської філології КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж».

25-29

3. АКТУАЛЬНО ПРО МІСЦЮ ВИКЛАДАЧА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.

Марценюк Олена Георгіївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської та слов'янської філології КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж».

30-32

4. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА ІНОЗЕМНА МОВА ДЛЯ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ. (Розвиток критичного мислення

студентів старших курсів коледжу протягом курсу «іноземна мова за професійним спрямуванням. Як групові дебати можуть залучити та мотивувати студентів у вивченні англійської мови).

Кіреєва Наталя Геннадіївна – спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист, викладач іноземної мови ВСП Вінницького фахового коледжу будівництва, архітектури дизайну КНУБА.

Лиса Ірина Петрівна – спеціаліст першої категорії, викладач іноземної мови ВСП Вінницького фахового коледжу будівництва, архітектури дизайну КНУБА.

33-45

5. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА ІНОЗЕМНА МОВА ДЛЯ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ.

Лисиця Наталія Володимирівна – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач іноземної мови ВСП «Тульчинський фаховий коледж ветеринарної медицини БНАУ»

46-47

6. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА ІНОЗЕМНА МОВА ДЛЯ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ

Павич Ніна Дмитрівна – спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист, викладач іноземної мови ВСП "Барський фаховий коледж транспорту та будівництва НТУ"

48-53

7. ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.

Шаргородська Віта Миколаївна - спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач англійської та німецької мови ВСП «Технологічно-промисловий фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету».

54-62

Вітаю Вас, шановні колеги, у цей непростий час. Наш заклад готувався прийняти Ваше методичне об'єднання в наших стінах. Ми маємо більш ніж п'ятидесятилітню історію, традиції, трудолюбивий колектив і гарні звершення в освітянській діяльності.

На великий жаль, у сучасних умовах, ми зможемо поділитись нашим досвідом лише у дистанційній формі.

Нашими з Вами спільними зусиллями студенти, які є найбільшою цінністю для їх батьків, рідних та батьківщини, і в умовах сьогодення мають отримати якісну та професійну освіту.

Ваш предмет є надзвичайно важливим. Вивчення англійської мови надає їм можливість здобувати знання передових технологій, бути конкурентоспроможними на ринку праці, як у нашій країні так і за її межами. Щиро бажаю, щоб знання англійської мови надало можливість нашим випускникам бути професіоналами у вибраній ними галузі. Знати історію інших народів, ділитись історією нашого народу з іншими народами.

Сьогодні можна стверджувати, що знання англійської мови це запорука успішного майбутнього кожного нашого студента і громадянина.

Англійська мова є міжнародною, і це має величезне значення для свободи нашого народу, адже саме англomовний світ сьогодні об'єднався, щоб допомогти нам отримати перемогу та незалежність від дикої орди зі сходу. Ми сповідуємо однакові цінності життя. Маємо спільні плани на майбутнє.

Вірю у нашу перемогу та славне майбутнє нашої держави. Тож докладаємо зусиль на нашому освітянському фронті і у всіх можливих діях, для майбутнього нашого народу та долі Української держави.

Слава Україні!

В.о. директора
ДВНЗ «Могилів-Подільський
монтажно-економічний коледж»

Володимир Заячковський

Шиян Діана Олексіївна,
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії,
викладач-методист,
викладач іноземної мови
ДВНЗ «Могилів-Подільський
монтажно-економічний коледж»

Дівочкіна Ганна Віталіївна,
спеціаліст другої кваліфікаційної категорії,
викладач іноземної мови
ДВНЗ «Могилів-Подільський
монтажно-економічний коледж»

«Без гри немає і не може бути повноцінного розумового розвитку»
(В. Сухомлинський)

НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ГРА ЯК СКЛADOVA РОЗВИТКУ І ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ.

Вступ

Підвищення ефективності навчання залишається одним із головних завдань сьогодення. Проблема пошуку нових, ефективних форм, методів, методик і технологій навчання продовжує залишатися актуальною й сьогодні.

В найближчому майбутньому, щоб залишатися затребуваними на ринку праці чи зробити перші успішні кроки в кар'єрі, вже недостатньо мати профільну освіту і досвід роботи в своїй сфері.

Працівникам майбутнього будуть потрібні **додаткові знання і вміння, які не під силу повторити або доручити роботу чи комп'ютерній програмі.**

Саме такі вміння прийнято відносити до **soft skills** або “м'яких навичок”. Настав той час, коли професійні знання і досвід не так цінуються роботодавцями, якщо вони не підкріплені розвиненими м'якими навичками. А сучасні дослідження показали, що **57%** роботодавців цінують гнучкі навички **навіть більше, ніж професійні.**

Soft Skills — універсальні непрофесійні якості, які допомагають нам взаємодіяти між собою в команді незалежно від сфери діяльності. Вони допомагають швидше адаптуватися до змін ринку праці, переорієнтуватись в разі втрати актуальності вашої сфери зайнятості.

Вони допомагають навчитись приймати колективні рішення, узгоджувати свої інтереси з інтересами колективу в досягненні загальних цілей.

Оцінити їх в конкретних показниках вкрай важко, однак розвинути — реально.

Ми поділимося нашим досвідом з організації і проведення навчально-педагогічної гри, яка, на нашу думку, є одним з тих видів педагогічної діяльності, що ефективно сприяє розвитку навичок soft skills.

Основна частина

Необхідність введення ігрових методів у навчальний процес висвітлюється в науково-методичній літературі другої половини XX й початку XXI століть.

К.Д. Ушинський, уперше висунув ідею про використання гри в загальній системі виховання, у справі підготовки дитини через гру до трудової діяльності. Він стверджував, що у грі об'єднуються одночасне прагнення, відчуття і уявлення.

Відповідно до піраміди засвоєння знань, розробленої американськими вченими у 80-х роках XX століття, 75 % інформації засвоюється через навчання дидактичними іграми.

С.А.Штанов розглядає гру як унікальний засіб розкриття творчого потенціалу студента «Гра зберігає і передає у спадок величезну гамму духовних, емоційних цінностей людських виявлень...»

Гра є основною формою вияву активності дитини, засобом пізнання навколишнього світу.

Існує різна класифікація навчальних ігор.

1: за кількісним складом учасників гри їх розділяють на індивідуальні, парні, групові, колективні. І якщо перші націлені тільки на спілкування з текстом (письмовим або звуковим), то три наступні, крім спілкування з текстом, на спілкування з партнерами (крім тексту);

2: за характером і формою проведення виділяють предметні ігри, рухливі з вербальним компонентом, ігри-змагання, інтелектуальні (тести, ребуси, кросворди, чайнворди тощо), взаємодії(комунікативні);

3: за способом організації ігри бувають комп'ютерні, письмові, на дошках;

4: за ступенем складності виконуваних дій (або композиційної обудови, сюжету) виділяють прості й складні ігри, моноситуаційні й поліситуаційні;

5: за тривалістю проведення - нетривалі й тривалі.

Важливо відзначити, що хоча за допомогою цих методів активного навчання й відбувається певне поліпшення якості й зростає активізація навчання, все ж таки вони лише частково вирішують завдання якісної підготовки майбутнього фахівця в практичній діяльності. Завдання більш ґрунтовної підготовки сучасного фахівця й набуття ними навичок і вмінь для майбутньої професійної діяльності забезпечують ігрові методи активного навчання, спрямовані на імітацію конкретної професійної діяльності з використанням ролей (не менш двох) можуть застосовуватися на ігрових (інтерактивних) заняттях.

6: за типом використовуваних завдань та ролей - навчально-рольові та ділові ігри.

Отже, рольова гра – це групова форма навчання, що передбачає розподіл ролей, переробку інформації й підготовку матеріалу відповідно до запропонованого сценарію. Рольові ігри ефективні для вироблення навичок міжособистісного спілкування. Рольова гра – це моделювання ситуації, де учасникам пропонується зіграти роль певної людини у знайомих обставинах чи ситуаціях. Сценарій часто вигадується, або використовуються реальні ситуації, з якими учасник може стикнутися у повсякденному житті.

Гра як феномен культури навчає, виховує, розвиває, соціалізує, розважає, дає відпочинок.

У людській практиці рольова гра виконує такі функції:

- розважальну (це основна функція гри - розважити, надихнути, викликати інтерес);
- комунікативну: освоєння діалектики спілкування;
- самореалізації у грі;
- терапевтичну: подолання різних труднощів, що виникають в інших видах життєдіяльності;
- діагностичну: виявлення відхилень від нормативної поведінки, самопізнання в процесі гри;
- функцію корекції: внесення позитивних змін у структуру особистісних показників;
- міжнаціональної комунікації: засвоєння єдиних для всіх людей соціально-культурних цінностей;
- соціалізації: включення в систему суспільних відносин, засвоєння норм.

Рольові ігри поділяються на дві категорії:

- **спонтанні (імпровізаційні)**, в яких відсутня розгорнута фабула, моделюються прості ситуації, тренер-ведучий цілком покладається на імпровізаційні здатності учасників;
- **сюжетні (сценарні)**, які проводяться за попередньо розробленим сценарієм, мають розгорнуті інструкції для всіх учасників з описом їх предметних і навіть міжособистісних позицій. Такі ігри засновані на завданнях, які тренер-ведучий ставить перед собою заздалегідь.

Організаційною одиницею рольової гри є ситуація, що «розігрується». Вона розгортається в процесі заняття як окремий сюжет. Кожен студент, учасник гри, повинен виконати певну роль, дотримуючись рольових приписів від педагога-керівника.

Значення рольової гри неможливо оцінити розважальними можливостями. У тім і складається її феномен, що, будучи розвагою, відпочинком, вона здатна перерости в навчання, у творчість, у модель людських відносин і проявів у праці.

Рольова гра подібна виставі в театрі. Це виконання студентами ролей, заданих певними ситуаціями, які вимагають використання особливої поведінки та відповідної лексики. Гра забезпечує невимушену обстановку, в якій студенти є настільки винахідливими і жвавими, наскільки це можливо. Ця діяльність є захоплюючою.

За допомогою рольової гри слухачі мають змогу:

- набути досвіду використання певних навичок в ігровій ситуації;
- проаналізувати альтернативні способи дій, ідеї, запропоновані для виконання завдання гри, змінити ситуацію на краще;
- відпрацювати на практиці певні види поведінки в безпечному середовищі перед тим, як застосовувати їх у реальному житті чи майбутній професійній діяльності;
- набути впевненості у своїх силах під час практичних дій або репетиції певної події;
- закріпити засвоєний матеріал шляхом забезпечення зворотного зв'язку;
- додати до навчального процесу елемент розваги.

Давайте детальніше розглянемо саме ділову гру.

Ділова гра — це засіб моделювання різноманітних умов професійної діяльності, імітація різних аспектів людської проф.активності та соціальної взаємодії.

Перша ділова гра була розроблена і проведена в СРСР у 1932 році М. М. Бірштейн. 1938 року ділові ігри в СРСР спіткала доля низки наукових напрямів — вони були заборонені. Друге народження їх відбулося тільки у

60-х рр. XX ст. після того, як з'явилися перші ділові ігри в США. Ділова гра виникла як інструмент пошуку управлінських рішень в умовах невизначеності та багатофакторності. Нині вона використовується в навчальному процесі, як педагогічна технологія, або один із методів навчання. В процесі гри вирішуються не тільки ігрові або професійні завдання, але водночас відбувається навчання й виховання учасників.

При відборі матеріалу для ділових ігор необхідно дотримуватися таких вимог: матеріал має бути актуальним, типовим і реальним, тобто відбирати події, що мають місце в реальному житті; ситуації мають бути проблемними, цікавими, тільки в цьому випадку вони викликать дискусії; матеріал, що лежить в основі ситуації, повинен мати науковий характер.

Застосування ділових ігор дозволяє виявити і прослідкувати особливості психології учасників.

За їх допомогою можна визначити:

- наявність тактичного і (або) стратегічного мислення;
- швидкість адаптації у нових умовах (включаючи екстремальні);
- здатність аналізувати власні можливості й вибудовувати відповідну лінію поведінки;
- здатність прогнозувати розвиток процесів;
- здатність аналізувати можливості та мотиви інших людей і впливати на їхню поведінку.

Цілі використання ділової гри:

- формування пізнавальних і професійних мотивів та інтересів;
- виховання системного мислення фахівця, що включає цілісне розуміння не тільки природи і суспільства, але й себе, свого місця у світі;
- передача цілісного уявлення про професійну діяльність і її великі фрагменти з урахуванням емоційно-особового сприйняття;
- навчання колективній розумовій і практичній роботі, формування умінь і навиків соціальної взаємодії та спілкування, навиків індивідуального та спільного ухвалення рішень;
- виховання відповідального ставлення до справи, пошана до соціальних цінностей і установок колективу та суспільства в цілому;
- навчання методам моделювання, зокрема: математичному, інженерному та соціальному проектуванню.

Переваги ділової гри полягають у наступному.

1) У ході виконання ділової гри учасники не просто беруть участь, як у звичайній вправі, вони проживають цей момент, емоційно залучаються до

діяльності, сприймають ігрову модель реально. У процесі роботи збільшується згуртованість, ефективного досягнення результату неможливе без діяльності всіх учасників.

2) Навчання відбувається спільно, одночасно, але цілеспрямовано.

3) Ділова гра припускає навчання в єдиному ритмі для всіх учасників, проте, крім сумісної, кожен виконує і свою чітко позначену роль, що припускає: роботу в різноплановому режимі, у командному режимі, у режимі самостійної діяльності. Ці напрями підсилюють вплив на учасника і передбачають максимальну віддачу від нього.

4) Спілкування в процесі гри максимально наближене до реального життя.

5) Ділова гра реальна для учасників на момент її проведення. На момент гри люди бачать один одного в ролях, і як наслідок, взаємодіють один з одним на рівні життєвих відносин.

6) Індивідуальність пропонованої гри і зростаюча ефективність.

7) Ділова гра збільшує ефективність у разі її індивідуальної розробки, що персоналізується, оскільки повертає людей у реальні умови їх безпосередньої діяльності, виявляє можливу проблематику. Вона здатна виявити реальну конфліктність, складнощі й моменти тривалих узгоджень. Це допомагає виявити факти, що заважають подальшому можливому розвитку, й вирішити їх або позначити в ході загального групового аналізу.

8) Цілісність, і тривалість гри.

9) Цілісність ділової гри і послідовність дозволяє відтворити всю гаму відносин, можливостей і складнощів. Крок за кроком, просуваючись у моделюванні, створюється повна картина.

Моделюючи ситуацію як засіб навчання, викладач повинен враховувати різні фактори: рівень підготовленості студентів, тему і мету занять, конкретні обставини.

Корисні поради

1. Чітко розробити план.

Грамотне проведення рольової гри приносить неоціненну користь її учасникам.

2. Використовувати рольові ігри коректно.

Ефективність рольової гри обумовлена її життєвістю і новизною переживань. Це означає, що цей метод потрібно використовувати обережно. Якщо проводити його дуже часто, то він може знецінитись.

3. Створювати невеликі групи.

Великі групи можна розділити на декілька малих, де мають бути свої спостерігачі, набори рольових ігор та інструкції.

4. Застосовувати рольові ігри творчо.

Поєднувати рольові ігри з іншими методами навчання. Краще всього будувати процес так, щоб після теоретичної частини йшла рольова гра, яка дає можливість на практиці застосовувати щойно вивчені принципи.

Переваги рольових ігор

1. Набутий досвід зберігається надовго.

Навчання через дію» - один із самих ефективних способів навчання і набуття досвіду. Власні переживання запам'ятовуються яскраво і зберігаються тривалий час.

2. Задоволення.

У більшості випадків рольова гра пропонує безболісний і приємний спосіб засвоєння знань і навичок.

3. Виникнення розуміння того, як поведуться інші люди.

Рольова гра дозволяє учасникам зрозуміти, як почувають себе люди, які опиняються в різних ситуаціях. Це може сприяти розвитку вміння оцінювати, передбачати поведінку інших людей, що важко було б досягнути яким-небудь іншим шляхом.

4. Сприятливі умови.

Використання рольової гри має елемент ризику, який відноситься до можливих способів реагування групи, а не впливу гри на неї. Рольова гра надає учасникам можливість засвоїти або закріпити різноманітні моделі поведінки, за допомогою сприятливих умов, створених на занятті.

Висновки

Використання рольової гри у процесі вивчення іноземної мови є дуже важливим. Це один з унікальних методів навчання, що допомагає студентам подолати невизначеність. Рольова гра має багато можливостей, оскільки вона є моделлю спілкування, припускає посилення особистісної причетності учасників до всього, що відбувається, сприяє формуванню навчального співробітництва й партнерства.

Моделюючи ситуацію для рольової гри викладач має враховувати різні фактори: рівень підготовленості студентів, тему і мету занять, конкретні обставини. На заняттях з іноземної мови потрібно створювати професійні ситуації, у процесі яких студенти будуть набувати загальних та глобальних компетентностей. До загальних компетентостей відносяться ключові

інструментальні компетентності, з яких завдяки рольовій грі студенти навчаються розв'язувати проблеми та приймати рішення; щодо ключових міжособистісних компетентностей - студенти вчаться взаємодіяти як команда, набувають міжособистісних навичок та умінь; щодо ключових системних компетентностей студенти набувають здатність застосовувати знання на практиці та породжувати нові ідеї. Також у студентів формуються глобальні компетентності, вони пізнають особливості тенденцій сучасного цивілізаційного розвитку, вчаться бути обізнаними та ставитись з повагою до культурного розмаїття народів.

Отже, рольова гра допомагає спілкуванню, сприяє передачі накопиченого досвіду, одержанню нових знань, правильній оцінці вчинків, розвитку комунікативних навичок людини, її сприйняття, пам'яті, мислення, уяви, емоцій, таких рис, як колективізм, активність, дисциплінованість, спостережливість, уважність.

Отже, навчання іноз. мови за допомогою рольових ігор сприяє активізації засвоєння навчального матеріалу, забезпечує високий рівень комунікативної діяльності в процесі виконання ігрових завдань, формує колективні навички співпраці, дає можливість поєднати знання з практичною діяльністю.

A Working Day in the “Smart House” Company.

Викладач іноземної мови.

T: Quite a great part of a person’s life is linked with a job. People work because they have to earn their living, to be independent, to realize their ambitions. In order for our professional life to be successful, comfortable and bring us not only pleasure, but material prosperity (because it is also important), we need to be highly qualified professionals in our field of work. But such factors as qualified managers and professional cohesive team, are also very important. Their role is hard to overestimate. Today we’ll try to present you an example of teamwork in one modern building company. The name of the company is “Smart House”. This company gives different kinds of services in the construction industry. Our students will try to do their best.

Dialogue 1. (Top Manager and his secretary)

Top Manager: Miss Ann, come in please. What are the questions for today?

Secretary: Mr Anton from the training company was supposed to give another regular training course for our office workers.

Top Manager: At what time and what is the topic today?

Secretary: The topic is “Leadership and Teamwork.” It was planned at 10 o’clock.

Top Manager: Then make an announcement about the training. After the training we’ll discuss the changes in the construction project from Mohyliv-Podilskyi. The developer from this town received an order for building two typical private houses in his area. But he would like to make some changes in the project. These changes concern the floor and roof coverings. He would also like to have solar panels on the roof and some elements of a “Smart Home”. All the departments have worked hard over this project, so we’ll share the results of their work and discuss them. By the way, are all the people at their working places already?

Secretary: Miss Julia is absent for the present moment.

Top Manager: What's the matter with her this time?

Secretary: She may be late because of our public transport.

Top Manager: Really? Not for the first time. I will speak to her.

Dialogue 2. (Secretary and Manager of the Building Department)

Secretary: Mr Roman, your people and you are welcome to our meeting hall at 10 o'clock. Mr Anton is supposed to give another training course on "Leadership and Teamwork." After the meeting we'll have a discussion concerning the changes in the construction project from Mohyliv-Podilskyi, be ready to present your report and calculations.

Manager of the Building Department: Thank you, I'll be ready in time and tell everybody about the training course.

Dialogue 3. (Secretary and Manager of the Electrotechnical Department)

Secretary: Mr Bohdan, you and your people are welcome to our meeting hall to present your report and calculations concerning the changes in the construction project of the developer from Mohyliv-Podilskyi.

Manager of the Electrotechnical Department: At what time?

Secretary: At 10 o'clock, please.

Manager of the Electrotechnical Department: Is there anything else for today?

Secretary: Of course, Mr Anton from the training company is supposed to give another training course on "Leadership and Teamwork." Please, tell all the employees of your department to come to our meeting hall at 10.

Manager of the Electrotechnical Department: Settled.

Dialogue 4. (Secretary and Manager of the Information Technology Department)

Secretary: Mr Stas, you are welcome to our meeting hall at 10.

Manager of the Information Technology Department: Is it about the changes in the construction project from Mohyliv-Podilskyi?

Secretary: Yes, you are right. And some more information....

Manager of the Information Technology Department: If it is about our training course, I already know it. I have seen Mr Anton today.

Secretary: So, at 10 in the meeting hall. Tell your people about it.

Manager of the Information Technology Department: OK!

Colleges, everybody is to be in the meeting hall at 10 for a training course.

Dialogue 5.

Miss Tania: Oh, no, not another meeting.

Miss Nadia: Come on, Tania, meeting leads to better decisions because of the exchange of information and ideas.

Miss Tania: Do you believe in that? The purpose of most meetings is to decide when the next one will take place.

Miss Nadia : Ye, tell our Managing Director about it.

(some time passed)

Secretary: Let's start our training course. Mr Anton, you are welcome!

Mr Anton: Hello, everyone! Our training course will be about leadership and the role of teamwork for company's success. The role of a good manager and good team can't be overestimated. If there are some problems in your business, only good managers together with a good team of workers can change the situation.

But first let's relax and watch the video, which I have found for you. This video proves that the role of a good team and good leadership is very great. – **(перегляд відеоролику "Leadership and Teamwork.")**

Now you see that the role of teamwork and a good leader is great. But it was some humour really. And now let's work seriously.

So, what is management? – "Management is the art of getting things done through people and other resources".

Look at the word **"MANAGER"**.

Let's read and translate the words which I have prepared for you.

(leadership, initiative, motivation, interpersonal skills, organizational skills, communication, personal energy, stress resistance, more money, mobile, authority, to coach, to treat, supervisor, flexibility, cheer-leader, to mingle with workers, active, adaptability, good appearance, effective.)

Mr Anton: So, we use all these words when we speak about management. As I have already said - management is art. A good manager must have some qualities which help him to achieve goals through other people and resources. I'd like you to discuss a little.

You see 12 qualities which a good manager must have. Which of them are the most important and which ones are the least important?

MANAGEMENT QUALITIES

1. Communicative qualities	7. Innovation
2. Leadership	8. Good appearance
3. Judgement	9. Age
4. Initiative	10. Adaptability
5. Organizational skills	11. Stress handling
6. Planning	12. Personal energy

Mr Anton: I see that all of you consider organizational skills, leadership and stress handling to be the most important qualities. I agree with you that good appearance and age are the least important.

Traditionally there are two styles of management: autocratic and democratic. Let us consider them. Researches show that the democratic style of management is much more effective. It leads to higher labour productivity and job satisfaction. And I wish you to have democratic managers. But without a good team it's impossible to achieve a goal. I wish you to be a good team and help your managers in their work.

Top Manager: Thank you, Mr Anton. Now let's get down to our business. As for me I agree with Mr Anton that a manager and his team must work together if they want to be a success in their professional sphere of activity. And don't forget about the competition. Competition is the driving force of the economy. New progressive technologies determine the success of our activities, provide the financial stability of a firm. Do you agree with me?

That's why the Building department of our firm received a task from me to make the right choice of building materials and modern technologies for the construction project of our customer from Mohyliv-Podilskyi.

The customer wants not only to make some changes in the construction project of the houses, but to install solar panels on the roof, and some computer software. So, Electrotechnical and Information Technologies Departments of our firm were to make necessary calculations and offer modern technologies which will satisfy our customer.

The owner of the house applied to our firm because it has established itself in the construction market as a reliable, competitive and progressive one.

So, Mr Roman, the manager of the Building Department, you are welcome to present the results of the work of your department.

Manager of the Building Department: Everybody knows that our firm combines reliable and effective modern technology of construction with the use of innovative technical solutions. Our customer would like to change the type of floor covering. According to the project the floor covering is parquet. The working group consisting of the manufacturing manager, two estimators and two members of the Building Department have done a technoeconomic study of the question. According to it our customer will be able to choose one of the variants.

Manufacturing manager: The floor plays a very great role in the interior of a modern dwelling. We have prepared some variants of the floor covering and the technology of their installation. Namely – parquet, laminate and linoleum floor coverings.

Estimator 1: Let's consider the ways of decreasing the cost of the floor covering:

- 1 – search for suppliers of cheaper materials;
- 2 – reducing the distance of transportation;
- 3 – the minimum number of middlemen.

Implementation of these measures will help to reduce the cost of materials for 6%.

Estimator 2 : Let me present you the calculations.

№		Floor covering		
		Laminate	Parquet mosaic	Linoleum PVC- TARKETT
1	material resources	573,93	894, 78	487,32
2	cost of 1 m ² floor covering	659,89	1017,90	562,46
3	estimated salary	60,55	86,70	52,90

In our opinion the best floor covering is laminate. It is cheaper than parquet though a little more expensive than linoleum. But it is much more modern than linoleum.

Manager of the Building Department: The next important constructive part is the roof.

According to the project the roof covering is ceramic tiling. Our customer considers this variant to be too expensive. He would like to have much cheaper roof covering.

Let's consider two variants: metal tiling and bituminous tiling.

Manufacturing manager: Metal tiling is strong and beautiful. This roof covering is sometimes difficult to distinguish from the expensive ceramic tiling.

Advantages of metal tiling:

Metal tiling is easy to assemble;

1. It easily withstands shocks and loads;
2. Light weight;
3. The price is not high.

The durability of this material is from 30 to 50 years. The price depends upon the quality of steel and the metal thickness.

Disadvantages of metal tiling:

1. Inefficiency (a large percentage of wastes);
2. Loudness, it is noisy (any noise passes through the metal very well).

Member of the Building Department: The second variant is bituminous tiling. This is the material made from fiber glass and bitumen. The upper level of covering is made from coloured pebble gravel.

Advantages of metal tiling:

1. Quietness;
2. Ability to stop snow on its rough surface;
3. Nice design;

4. Lack of corrosion and condensation;
5. Flexibility and reasonable price.

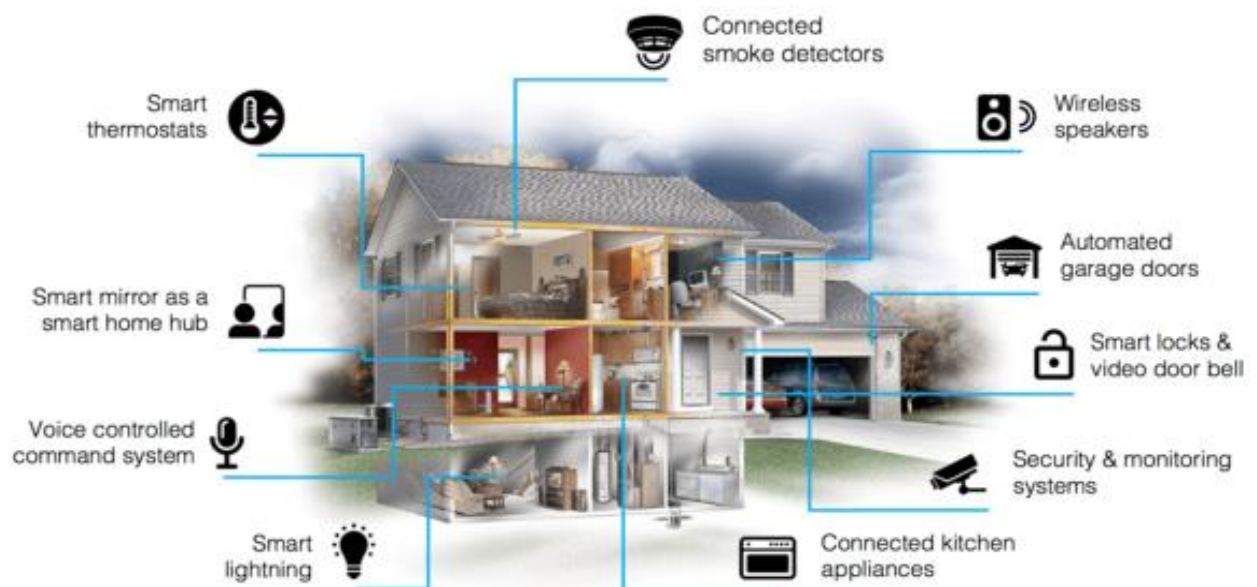
Durability of this material is about 70 years.

Disadvantages of metal tiling:

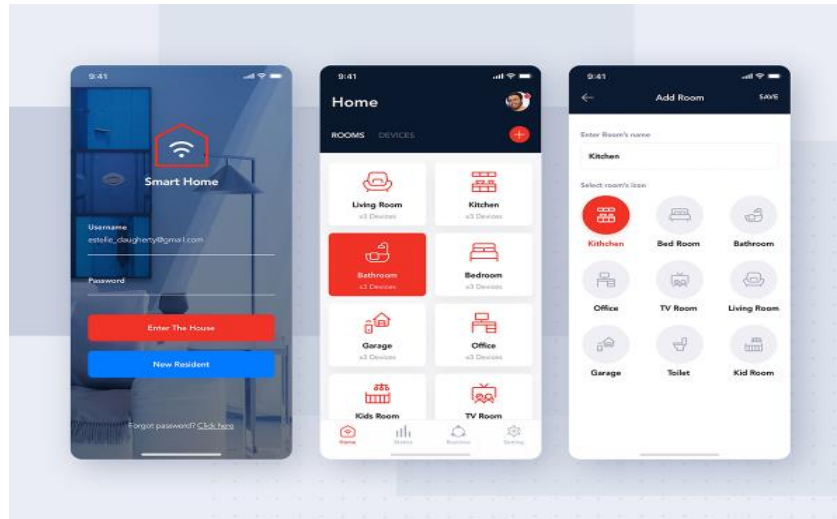
1. Fragility in frost;
2. Inflammability.
3. Bitumen tiling is soft material. It becomes to melts under the hot sun rays in summer.

That's why we think metal tiling is the best option.

Top Manager: Mr Stas, the manager of the Informational Technologies Department, you are welcome to present the results of the work of your department.

Manager of the Informational Technologies Department: The era of digital technology continues to give us new and new devices. The «Smart Home » system is a kind of intelligent connection, which takes over the functions of housing management, and also saves money on utilities (heating, electricity). Thanks to this device, our customer cannot worry about the safety of his home, the indicators of cosiness and comfort will always be at the highest possible level. The biggest advantage of such system is simplicity of operation. It is quite easy to control a «Smart Home » system. You can do this both from the remote control and from your smartphone.

Like any equipment, the «Smart Home » system has some disadvantages . These are a few of them, and we should mention them to our customer.

First is the cost of the system. Depending on the set of options, the cost of the «Smart Home» system starts at around 3 thousand dollars, and the installation of any additional module leads to additional costs.

Member of the Informational Technologies Department:

We agreed to offer our customer the most comfortable features, namely:

- climate control - management of underfloor heating, lighting, central heating;
- security - alarms, motion and opening sensors, video surveillance systems that transmit what is happening on the smartphone;
- lighting - turn on / off the light, change the brightness and color of the lighting depending on the user's wishes;
- multimedia control system - turn off the TV at a set time, switch songs on the audio player with the help of a voice assistant;
- smart management of the household appliances - schedule laundry for a certain time, turn on the coffee machine at 10 a.m., etc.

We have already had a telephone conversation with our customer. He said that climate - control and security features are the most interesting and important for him.

Top Manager: Mr. Bohdan, the manager of the Electrotechnical Department, present the results of your work.

Manager of the Electrotechnical Department: When we choose a solar panel, the practical question arises - which solar panels are more efficient? They are divided into the following varieties: monocrystalline and polycrystalline.

Our customer wants to reduce the cost of housing, and we offered him polycrystalline panels. Unlike single-crystal panels, another method of production is used for the production of polycrystalline panels. Some partial residues from single-crystal processing are being used. This method requires cheap costs, so polycrystalline panels have a low price.

It should be noted that the main difference between mono and polycrystalline solar panels, with the same nominal power, will be only the overall size of the solar panel and their cost.

Currently, the main equipment set consists of 7 kW solar panels, 1.6 kW wind turbines, 7.2 kW hybrid inverter and 10 kWh lithium-ion battery.

The cost of the station's equipment, which provides a monthly consumption of 500-600 kWh in summer and up to 1000 kWh in winter, is 5-7 thousand dollars.

Top Manager: All the departments have worked hard. Thank you for your work. If someone from our team has some interesting ideas concerning this order, welcome to my office, I am always ready to listen to you. We all work for our mutual success. Tomorrow I am going to talk to our customer from Mohyliv-Podilskyi. If he likes our bid, we will have much responsible work. We will try our best to do this work in time and efficiently.

Dialogue 6:

Miss Nadia: Now you see, Nadia, what a good democratic manager is. I don't mind any training every day, if they help to work more efficiently.

Miss Tania: I agree with you. We are lucky to have such a highly professional team and a wise manager.

Список використаних джерел:

1. Матюха Г.В., Соколова А.С. Розвиток м'яких навичок при навчанні школярів англійської мови. Science, Research, Development: monografia pokonferencyjna. (Роттердам, 30-31 березня 2019). Warszawa: Sp. z o.o. "Diamond trading tour", 2019. Вип. "Pedagogy". № 15. С. 45–47.
2. Семенюк М.П., Яструб О.О. Навчально-педагогічні ігри у формуванні професіоналізму майбутнього вчителя/Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. – Серія Педагогічні науки №24 (237). – 2012. – С.110-113.
3. Стадній А. С., Голод С. В. М'які навички в професійній діяльності. XLIX науково-технічна конференція підрозділів ВНТУ : матеріали, 27–28 квітня 2020 року. Вінниця.
URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/29692/9603.pdf?>.
4. Щербань П.М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. – П.М.Щербань. – К.:Вища школа, 2004. – 207с.

*Михальчук Олеся Миколаївна,
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії,
старший викладач кафедри германської та слов'янської філології
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

ВИХОВАННЯ КРОСКУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ

Суспільний розвиток у сучасному світі значною мірою підпорядкований глобалізаційним процесам, що полягають у створенні спільного світового економічного, інформаційного, комунікаційного та культурного простору. Глобалізація перетворює багатоманітність на єдність, усуває фізичні, географічні та культурні бар'єри у спілкуванні між представниками різних спільнот. Водночас перед людством постають і серйозні виклики, спричинені проявами ксенофобії, дискримінації, расизму та екстремізму. Потреба підготовки особистості до гармонійного життя і ефективної взаємодії у поліетнічному та полікультурному середовищі зумовлює актуальність впровадження концепції мультикультурної освіти, засадничими принципами якої є збереження та поширення культурних цінностей національної спільноти; засвоєння знань про інші культури, систематичне і глибоке ознайомлення з їхніми надбаннями; усвідомлення подібного і відмінного, специфічного і спільного між культурами, традиціями та способами життя; формування шанобливого ставлення до представників різних культур; акцентування уваги на загальнолюдських цінностях; побудова рівноправного діалогу культур, учасників якого об'єднують спільні цінності [1, с. 36–37]. Результатом реалізації цієї концепції має стати виховання «людини культури», яку Л. Ю. Султанова визначає як «новий тип особистості, яка усвідомлює себе носієм культури, толерантна та відкрита до сприйняття інших культур і здатна до взаємодії з представниками різних культур у межах освітнього процесу» [2, с. 2].

Стрижневим поняттям концепції мультикультурної освіти і сучасної освітньої парадигми в цілому є поняття «цінність», яке в контексті педагогічних досліджень тлумачиться як синтез знань, почуттів, потягів і дій, що посідають важливе місце в загальній структурі особистості і сприяють визначенню життєвих позицій особистості [3, с. 202]. Одним із засобів мультикультурного виховання і водночас важливою передумовою формування іншомовної комунікативної компетентності студентів виступає кроскультурна взаємодія. Термін «кроскультурний» походить від англійських слів *cross* (перетинатись) і *culture* (культура), його можна

тракувати як «те, що перебуває на перетині культур». Відповідно, кроскультурні цінності розглядаються як складне інтегративне особистісне утворення, в основі якого лежить ціннісне ставлення до своєї та іншої культури, що забезпечує взаємовизнання, взаємодію і взаємозбагачення їхніх суб'єктів у відповідній діяльності та поведінці [4, с. 7].

Різні аспекти виховання кроскультурних цінностей у молоді досліджували І. Бех, Т. Олинець, С. Алієва, Т. Колосовська, А. Солодка, Е. Заредінова та інші науковці, однак проблема використання виховного потенціалу навчальних занять з англійської мови для виховання кроскультурних цінностей у студентів залишається недостатньо розробленою.

Метою дослідження є висвітлення форм і методів роботи на занятті з англійської мови, що сприяють вихованню кроскультурних цінностей у студентів коледжів.

До основних кроскультурних цінностей належать рівноправ'я, толерантність і комунікативна культура. Рівноправ'я характеризує міжкультурну взаємодію, відносини між різними народами й етносами на основі визнання їхніх здобутків, прав і свобод. У дослідженні Ю. Щербакової рівноправ'я розглядається в контексті цінностей об'єднаної Європи як рівність усіх громадян суспільства перед законом і судом, наявність рівних конституційних прав і свобод [5, с. 84].

Толерантність являє собою різновид взаємодії та взаємовідносин між різними сторонами – індивідами, соціальними групами, державами, політичними партіями – за якого вони виявляють сприйняття і терпіння щодо відмінностей у поглядах, уявленнях, позиціях та діях [6, с. 661]. Толерантність передбачає повагу до гідності, прав і свобод кожної особистості, уміння співпраці, безконфліктного життя у групі, родині, соціумі на основі терпимості.

Комунікативна культура відображає мотиваційно-потребову сферу особистості, її спрямованість, інтереси, якості, які забезпечують процес спілкування, його активність, емоційність, упевненість, уміння обходити «гострі кути», запобігати конфліктам, долати агресивність.

У процесі опанування іноземної мови студенти долучаються до діалогу двох світів – іноземної та власної культур. Викладач іноземних мов покликаний виховувати толерантність, відкритість, готовність до спілкування, повагу до народу, мова якого вивчається, та його культури, позитивне ставлення до іноземної мови як елементу культури народу і засобу передавання її іншим, почуття патріотизму, що пов'язане з усвідомленням власної національної ідентичності й готовністю представляти українську національну культуру в діалозі культур. Опанування іноземної мови – це

водночас навчання спілкування, адже студенти опановують техніку спілкування, стратегію і тактику парного та групового спілкування, вчать розв'язувати різноманітні комунікативні завдання і бути мовленнєвими партнерами, тож педагог повинен виховувати доброзичливість, привітність, ввічливість, увагу та повагу до співрозмовника як складові культури спілкування.

На думку Ю. Пасова, виховний потенціал заняття з іноземної мови закладений у трьох чинниках:

- змісті навчальних матеріалів;
- світогляді вчителя;
- технологіях педагогічного спілкування [7, с. 28].

Сучасні підручники з англійської мови містять чимало матеріалів лінгвокраїнознавчої та соціокультурної спрямованості, однак в умовах широкого доступу до навчальних ресурсів викладачеві не слід покладатися виключно на підручник. З-поміж автентичних посібників варто відзначити «Hot Topics» [8], який містить цікаві, сучасні та актуальні тексти для читання і прослуховування та дискусійні питання, що змушують студентів замислитися над непростими питаннями (на кшталт «The Disabled: Handicapped? Not us!»; «Gender: Are women weak? Are men necessary?»; «Immigration: Is it time to shut the door?»). Викладач виконує роль фасилітатора спілкування: стимулює різні інтерпретації, версії, висловлювання учасників дискусії; не оцінює і не критикує будь-які, навіть неправильні, ідеї; вибудовує стратегію обговорення на віднайденні консенсусу, а не проголошенні абсолютної істини; спрямовує обговорення завдяки логічній послідовності запитань. Поставлені викладачем запитання спрямовують дискусію на пошук місця індивідуальної системи цінностей серед прийнятних інших, на формування толерантності до можливих ціннісних альтернатив. Важливо використовувати на занятті спеціальні форми організації пізнавальної діяльності у взаємодії викладача і студентів, а також студентів між собою на основі створення комфортних умов успішності та інтелектуальної спроможності. Організацію обміну думками варто реалізувати за допомогою інтерактивних технологій («Акваріум», «Мозковий штурм», «Круглий стіл», «Інтерв'ю», «Мікрофон» та ін.).

Значним потенціалом з точки зору виховання кроскультурних цінностей характеризуються наративні технології, спрямовані на активну творчу діяльність студентів у процесі створення автобіографічних наративів, сторителінгу (створення історій, оповідань), групового обговорення наративів, створення «колективної історії». До переваг наративних технологій належать легке засвоєння навчального матеріалу; розвиток уяви, мовлення, логічного, аналітичного й критичного мислення, емпатії, навичок

самопізнання. Практичне застосування таких технологій може передбачати розповіді студентів про наявний у них досвід реальної кроскультурної взаємодії (наприклад, під час закордонних мандрівок) з подальшим його аналізом і обговоренням. Слід акцентувати увагу на відмінностях і схожому в іншій та власній культурах, на труднощах, з якими могли стикатися студенти в процесі кроскультурної комунікації, причинах їх виникнення і шляхах подолання. Поставлені викладачем запитання спрямовують дискусію на пошук місця індивідуальної системи цінностей серед прийнятних інших, на формування толерантності до можливих ціннісних альтернатив.

Проектна діяльність теж сприяє формуванню іншомовної комунікативної компетентності студентів, водночас збагачуючи їхню ціннісну сферу. У процесі групової роботи над творчими проектами студенти вчаться конструктивній, толерантній взаємодії один з одним, формують уміння вирішувати можливі конфлікти, набувають навичок міжособистісного спілкування.

Таким чином, виховання крос-культурних цінностей у студентів передбачає розширення їхнього світогляду; формування стійкого інтересу до рідної культури та інших культур; розвиток уявлень про значення взаємодії і взаємозбагачення різних культур; формування установки на комунікацію і діалог; корекцію негативних стереотипів, упереджень, бар'єрів кроскультурної взаємодії. На заняттях з англійської мови цього можна досягти постановкою проблемних завдань, застосуванням сучасних методів та прийомів навчання, створенням атмосфери, в якій студенти почувалися б вільними висловлювати свої думки і почуття, погляди і оцінки щодо запропонованих тем спілкування.

Список використаних джерел:

1. Осколова Т. Л. Глобализация и высшее образование: путь к мировому гражданству или утрата национальной идентичности? *Образование и наука*. 2014. № 1 (110). С. 28–43.
2. Султанова Л. Ю. Теоретичні і методичні засади полікультурної освіти майбутнього викладача вищого педагогічного навчального закладу: дис. д-ра пед. наук : 13.00.04 / Нац. академія пед. наук України. Київ, 2018. 507 с.
3. Словник-довідник з професійної педагогіки / за ред. А.В. Семенової. Одеса: Пальміра, 2006. 220 с.
4. Олинець Т. В. Формування кроскультурних цінностей студентів у виховній діяльності вищих педагогічних навчальних закладів: автореф. дис. канд. юрид. наук: 13.00.07. Київ, 2015. 20 с.

5. Щербакова Ю. Цінності об'єднаної Європи : монографія. К. : ВЦ Академія, 2014. 208 с.
6. Политология : Учеб. пособие для вузов / сост. и ред. Н. Сазанова. Харьков: Фолио, 2001. 831 с.
7. Пассов Е. И. Урок иностранного языка в средней школе. Москва: Просвещение, 1988. 223 с.
8. Pavlik Ch. Hot Topics. Book 3. Boston, Massachusetts: Heinle, 2008. 205 p.

*Марценюк Олена Георгіївна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри германської та
слов'янської філології КЗВО «Вінницький
гуманітарно-педагогічний коледж»*

АКТУАЛЬНО ПРО МІСЦЮ ВИКЛАДАЧА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

З моменту повномасштабного вторгнення росії в Україну, 24 лютого 2022р, перед українськими освітянами стала потреба в мобілізації освітянського фронту та налагодженні своєї повноцінної діяльності та співпраці усіх учасників освітнього процесу на благо нашої держави. Безпрецедентна збройна, фінансова та гуманітарна підтримка США, Канади та європейських країн, зокрема Великої Британії, збільшили для нашої країни шанси на порятунок, швидку перемогу над агресором та відкрили можливості прискореної інтеграції до Європи і зокрема вищої європейської системи. Партнерство з іноземними закладами забезпечило реалізацію програми для викладачів та студентів “Homes for Ukraine”, наразі за підтримки іноземних закладів є можливість оновити сервіси для онлайн навчання: єдиної можливої форми освіти в Україні на сьогодні, покращується цифровізація освіти в цілому, тощо. І тоді, коли наші славетні Збройні сили України захищають нас, забезпечуючи можливість мирно і спокійно жити, обов'язок кожного – працювати, а обов'язок педагога – забезпечити наше майбутнє: освічену та патріотичну молодь.

Усе це висунуло нові вимоги й до праці та професійної діяльності викладача англійської мови. З перших днів війни в Україні, викладачі та вчителі іноземних мов, українські учні та студенти активно долучились до висвітлення у соціальних мережах, через професійні сайти та мережу поширення й обміну досвіду, дописи різними іноземними мовами, а найбільше англійською, усіх жахів та агресорських дій на території України: геноцид українського народу, вбивства цивільного населення, мародерство, знищення інфраструктури та житлових будівель, руйнування вщент культурної спадщини України. Зазомбовані та абсолютно дикі росіяни не зупинялись ні перед чим: не жаліли ні дітей, ні жінок, ні старих. Ще у 1945 році англійський новеліст Джордж Оруел описав цю нелюдь у своїх алегоричних романах «1984» та «Скотний двір», з тих часів нічого не змінилось, російський народ залишився варваром та загарбником.

На жаль, мусимо сказати, що багато дітей за цей період війни загинуло, на момент написання цього листа: 235 дітей вбито і більше 350 поранено, велика кількість виїхали за кордон і частина з них змушені відвідувати навчальні заклади в іноземних країнах, більше 2-х тис. освітніх закладів знищено без можливості відновлення. І така ситуація - найвідповідальніший тест для педагогів, на рівень їхньої майстерності, адже, якщо ми вчора говорили про англійську в медицині, техніці, економіці та будівництві в умовах аудиторних занять, то сьогодні наші студенти мають випробовувати рівень своїх знань в реальних умовах мовного середовища іноземної країни.

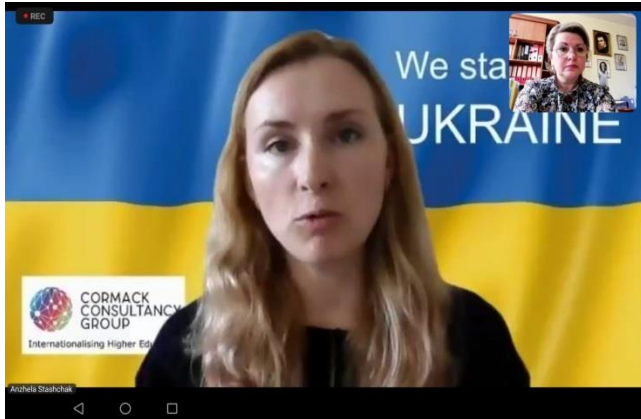

Ми усі пам'ятаємо лист дівчинки Іріс з Ірландії, де вона пише, що вона вірить, що українці виживуть і надсилає кілька монет, усі гроші, що в неї є, задля порятунку українських дітей. А тільки вчора ми – викладачі англійської мови, вчили наших студентів як писати лист другу, який потрібно написати під час складання ЗНО з англійської мови. Щасливі ті педагоги та здобувачі освіти, хто має змогу сьогодні онлайн спілкуватись зі своїми вихованцями, підтримувати один одного та показувати усьому світові наскільки ми об'єднанні, сильні і згуртовані. На наших заняттях з англійської мови ми можемо піднімати питання різного характеру та обговорювати теми порятунку та майбутнього процвітання нашої країни.

Проблеми інтернаціоналізації освіти сьогодні набули нового сенсу. Надихаючу тезу висловив пан Олег Шаров, директор директорату вищої та фахової передвищої освіти МОН України, на одній з останніх зустрічей з освітянами: «Плани сьогодні – це

віра у світле і мирне майбутнє». Тому, 15 квітня при Міністерстві освіти і науки України за участі освітянської спільноти України, більше 450 навчальних закладів, відбулась предметна зустріч з консалтинговою агенцією, асоціацією ректорів Великобританії, Cormack Consulting Group, яка об'єднує 140 закладів Великої Британії. В перші дні війни агенція запропонувала українським закладам освіти житло, місце роботи, стипендії студентам і, звичайно, довготривалу співпрацю. І, якщо раніше цей процес пошуку закладу-партнеру був довготривалим та багатовимірним, в основному спрямованим на співпрацю з університетами, то сьогодні ми

можемо говорити про наміри залучення закладів фахової передвищої освіти, шляхом пошуку за допомоги Cormack Consulting Group освітнього закладу подібного типу і надання адресної допомоги. Наразі, вже такі проекти почали реалізовувати виші у форматі мовних літніх шкіл, спільних

освітніх програм тощо.

Таким чином, щоб реалізувати усі умови інтеграції та інтернаціоналізації закладів освіти України у європейський освітній простір вагоме місце займає рівень мовної підготовки усіх учасників освітнього процесу: викладачів, студентів, адміністрацій закладів. Тому, на перше місце буде виходити місія викладача англійської мови. Нам потрібно ще більш інтенсивно оволодівати методикою якісного викладання англійської мови, зробити підходи до викладання інтенсивними та ефективними, активно долучатись до автентичних ресурсів, забезпечувати розмовний рівень англійської мови не нижче C1.

Отже, місія викладача англійської мови надзвичайно важлива і відповідальна. Вірю, що, коли буде опублікований цей допис, Україна святкуватиме Мир та Перемогу! Увесь світ сьогодні говорить Glory to Ukraine – To the Heroes Glory! Віримо нашим ЗСУ, нашій державі! Все буде Україна! Швидкої перемоги нашій багатостраждальній країні!

Кіреєва Наталя Геннадівна

*спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії,
викладач-методист, викладач іноземної мови
ВСП Вінницького фахового коледжу будівництва,
архітектури дизайну КНУБА*

Лиса Ірина Петрівна,

*спеціаліст першої кваліфікаційної категорії,
викладач іноземної мови
ВСП Вінницького фахового коледжу
будівництва, архітектури дизайну КНУБА*

***«Критичне мислення – це мислення про мислення,
коли ви мислите за для того, щоб удосконалити мислення»
(Річард Паул)***

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА ІНОЗЕМНА МОВА ДЛЯ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ

Анотація: У цій статті описані переваги використання різних сучасних інтернет платформ та мобільних додатків студентами під час вивчення іноземної мови протягом аудиторного заняття та самостійно. Усі чотири ключові навички (говоріння, аудіювання, читання та письмо) можна покращити за допомогою таких ресурсів. Ключовим моментом є те, що це ставить на перший план саморозвиток та критичне мислення, та створює середовище орієнтоване на студента. Наша роль як вчителя полягає в тому, щоб стимулювати прагнення студентів покращити свій рівень знань і творчі здібності.

Ключові слова: Критичне мислення, інтернет платформа, мобільний додаток, мотивація, саморозвиток

Критичне мислення – термін, який з'явився у науці завдяки філософу Джону Дьюї та його праці «Як ми думаємо» у 1910 році. Загалом же, критичне мислення – це наукове мислення, суть якого полягає в ухваленні

ретельно обміркованих та незалежних рішень. Головним чином йому притаманні такі властивості, як усвідомленість та самовдосконалення. Критичне мислення базується на законах логіки та на розумінні психологічних процесів, які протікають у нашій свідомості. Мислити критично означає вільно використовувати розумові стратегії та операції високого рівня для формулювання обґрунтованих висновків і оцінок, прийняття рішень.

У 21 столітті перед людиною постали нові виклики, при чому не залежно від віку та професії – потреба розвивати критичне мислення. Це потрібно для того щоб розвивати м'язи мозку, також це запобігає таким хворобам як Альцгеймер, деменція, хвороба Паркінсона , допомагає ефективніше мислити та аналізувати інформацію.

На шляху до розвитку такого мислення потрібно пройти 6 послідовних кроків:

1. Нерелексивний мислитель – ще не усвідомлює «недорозвиненість» свого мислення.
2. Спонтанічний мислитель – усвідомив, що має проблеми зі своїм мисленням.
3. Мислитель-початківець – намагається вдосконалюватися, але без регулярної практики.
4. Мислитель-практик – визнає необхідність регулярної практики.
5. Просунутий мислитель – росте в процесі своєї регулярної практики.
6. Майстер мислення – усвідомлене й проникливе мислення стає візитівкою людини.

Перелік методів розвитку критичного мислення достатньо великий. Добирати їх слід з огляду на мету, завдання, зміст уроку. Крім того, слід зважати на особливості цих методів, адже на певних етапах вони є ефективнішими, а отже, доречнішими. Учитель має опанувати якомога більше методів розвитку критичного мислення й повинен бути обізнаним з особливостями їх ефективного застосування.

Засоби і ресурси для розвитку творчого мислення студентів

У часи, коли формальна освіта зосереджується здебільшого на розвитку аналітичного та логічного мислення, чи є на уроках англійської мови простір для розвитку творчого мислення студентів – типу мислення, що зосереджується на дослідженні ідей та генеруванні різних можливостей?

Сьогодні ми пропонуємо вам найпопулярніші платформи та мобільні додатки, які передбачають розвиток творчого мислення на заняттях

англійської мови, з урахуванням рівня підготовки, вікових та ментальних особливостей, тематичних преференцій, тощо.

Популярні онлайн - платформи для вивчення англійської мови .

1. BBC Learning English

Тут ви можете безкоштовно вивчити граматику, оновити й суттєво збільшити лексичний запас, а також попрактикуватися в удосконаленні вимови. Вправи й уроки в аудіо- та відеоформаті оновлюються щодня. Ви можете відвідувати цю онлайн-платформу для вивчення англійської як сайт або завантажити додаток на смартфон. Обирайте категорію (граматика, лексика, вимова тощо), рубрику (новини, 6-хвилинна англійська, англійська для роботи тощо) – і вперед до знань. Для закріплення матеріалу проходьте цікаві квізи.

2. Simpler

На цій платформі для онлайн-навчання англійської можна вивчити мову в ігровій формі. Додаток пропонує пройти тест на визначення вашого вихідного рівня англійської, після чого розраховує складність вправ. Граматику тут представляють у вигляді наочних правил, а нову лексику подають через асоціації. Бонус і особливість цього додатку – захопливі детективні історії, за допомогою яких ви будете закріплювати знання.

3. Memrise

Сучасні технології та креативний підхід дозволяють вчитися ефективно та непомітно для себе. Веселі навчальні відеоролики з нейтів спікерами, доступні на цій онлайн-платформі для вивчення англійської мови, дають необхідну теорію, а онлайн-ігри та вправи дозволяють практикуватися. Достатньо приділяти до 15 хвилин на день таким інтерактивним заняттям, щоб тримати себе в тонусі та вдосконалювати свою англійську.

4. Easy Steps

Це альтернативна гібридна платформа для вивчення англійської мови. Платформа надає повний інструментарій з матеріалів для проведення уроку: інтерактивний онлайн-підручник – тренажер із понад п'ятьма тисячами інтерактивних завдань та медіаматеріалів, особистий кабінет студента та викладача для відстеження графіку уроків та успішності, систему тестів для визначення рівня та подальшого засвоєння навчальних матеріалів студентом.

5. Teachmint

Це універсальний додаток , для всіх, хто хоче оцифрувати свої класи та керувати ними. Teachmint допомагають вам проходити вікторини/тести, ділитися навчальним матеріалом, ділитися домашніми завданнями, спілкуватися/розмовляти зі студентами, відвідувати онлайн-заняття, записувати прямі лекції, навчати за допомогою цифрової дошки, контролювати відвідування, продуктивність та більше.

Вчителі можуть використовувати попередньо завантажені понад 10 тисяч питань, щоб створювати автоматичні вікторини та тести для своїх студентів. Тепер керуйте всіма домашніми завданнями, діліться навчальним матеріалом, створюйте тести або вікторини для студентів – не турбуйтеся про їх оцінку, функція автоматичного оцінювання тестів Teachmint полегшить вашу роботу. За допомогою Teachmint вчителі можуть проводити як суб'єктивні, так і можуть вести пряму трансляцію в будь-який час, у будь-якому місці та з будь-якого пристрою (мобільного/ноутбука/комп'ютера).

Переваги Teachmint - навчальний додаток:

- ✓ Просто – Teachmint дуже легко налаштувати. Вчителі можуть створити класну кімнату всього за 2 хвилини та почати користуватися функціями, такими як створення тестів, обмін домашніми завданнями, завданнями, навчальним матеріалом, управління оплатою тощо без будь-яких клопотів.
- ✓ Економить час - Teachmint допомагає вам керувати своїми класами/групами, проводити заняття та тести в прямому ефірі, надсилати нагадування та автоматично приймати участь.
- ✓ Покращує організацію – студенти можуть бачити всі завдання на сторінці завдання, а всі навчальні матеріали (наприклад, нотатки, документи, фотографії та відео) можна завантажувати та зберігати в програмі.
- ✓ Банк запитань – вчителі можуть використовувати банк питань Teachmint із понад 10 тисячами запитань, щоб автоматично створювати вікторини та тести.
- ✓ Легке спілкування – додаток надає простий двосторонній відеоінструмент, щоб вчителі могли проводити сеанси зі студентами. Також можете спілкуватися зі студентами під час навчання та вирішувати студентські проблеми.

Teachmint вірить у трансформацію досвіду всіх зацікавлених сторін таким чином:

- Вчителі можуть ефективно викладати за допомогою Teachmint, обмінюючись електронними навчальними матеріалами, записуючи уроки й автоматично оцінювати.
- Студенти можуть легко отримати доступ до електронного навчального матеріалу та переглянути його за допомогою записів.
- Адміністратори можуть розумно керувати, відстежувати й покращувати якість освіти за допомогою глибокої аналітики.
- Батьки можуть залишатися тісно пов'язаними з навчальним процесом.

Результати

Щоб дізнатись про ефективність та зацікавленість студентів у використанні таких методик, ми провели онлайн опитування груп 1-2 курсів, де вони дали відгук щодо застосування платформ і додатків у вивченні мови на заняттях і самостійно.

Наприклад:

- I could learn English vocabulary from watching web videos.
- Learning English through watching, listening and doing tests I release my anxiety to learn more.
- I learned pronunciation through (filmmaking task) game-based activity.
- Compared with regular English reading class, I prefer watching web videos and classroom discussion.
- I prefer stay quietly on seats with only fulfilling the tasks of vocabulary or grammar tests or watching a video. I feel calm and comfort rather than I work orally in class.
- After this course, I know how to reach English clips or films to improve my English competence.
- Through this class, I became an independent English learner gradually.

Покращення результатів навчання за допомогою інтернет платформ і мобільних додатків вказує на позитивне ставлення студентів до вивчення англійської мови та схильність розглядати себе як самостійних учнів та підтвердило, що студенти надають перевагу такому виду навчання. Як тільки самомотивація та інтереси підвищуються, це призводить до більш приємного навчання і, отже, стимулює більш автономне та активне навчання.

Висновки

Інструментів/завдань для розвитку критичного мислення на сьогодні відомо на багато більше. Їх можна легко знайти в Інтернеті або ж придумати самостійно. Важливо при цьому пам'ятати, що розвивати критичне мислення –це значить учити студентів не тому, що вони повинні думати, а як вони мають думати –розвивати навички аналізу, синтезу, пошуку та переосмисленню інформації, навчити ставити перед собою додаткові питання, знаходити нестандартні рішення, аналізувати свої вчинки та дії. І чим більше поле для самостійних думок та дій отримають студенти –тим ефективнішим буде навчання. Одне китайське прислів'я говорить: «Скажи мені –і я забуду, покажи мені –і я запам'ятаю,дозволь мені діяти самому –і я навчуся».

Важливий аспект при вивченні потенціалу інтернет платформ та мобільних додатків для навчання також стосується педагогічної сфери та можливості створення високоінтерактивних навчальних середовищ, переносячи реальний досвід у клас і навпаки. Незважаючи на деякі проблеми з спілкуванням, учасники опитування загалом дали позитивний відгук про їхній досвід вивчення іноземної мови за допомогою навчальних платформ та мобільних додатків, який підкреслив мотиваційний, а також освітній потенціал високоінтерактивного та гейміфікованого навчального середовища. Крім того, високо оцінювалося використання різних видів мультимедіа (фото, відео та аудіозаписи) разом із персоналізованим середовищем, орієнтованим на студента, та різноманітними можливостями для повного занурення. Таким чином, такі навчальні заняття можуть допомогти студентам усвідомити як переваги, так і можливості, які можуть мати інтернет платформи та мобільні додатки для їхнього навчання. Повсюдність і навчання за допомогою мультимедійних середовищ для спільного навчання – це лише деякі з аспектів, які роблять смартфони та інші дівайси надзвичайно привабливими та потенційними інструментами навчання, які пропонують безпрецедентні можливості для саморозвитку, а як наслідок – критичного мислення.

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ СТАРШИХ КУРСІВ КОЛЕДЖУ ПРОТЯГОМ КУРСУ «ІНОЗЕМНА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ. ЯК ГРУПОВІ ДЕБАТИ МОЖУТЬ ЗАЛУЧИТИ ТА МОТИВУВАТИ СТУДЕНТІВ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація: У цій статті будуть описані численні переваги використання завдання для дебатів у групі протягом аудиторного заняття. Усі ключові навички (говоріння, аудіювання, читання та письмо) можна покращити за допомогою дебатів. Ключовим моментом є те, що він ставить на перший план навчання та критичне мислення, орієнтоване на студента. Наша роль як вчителя полягає в тому, щоб представити завдання та чітко дати зрозуміти, що це не змагання, і студенти не повинні занадто сильно покладатися на читання заздалегідь підготовлених конспектів, але дати зрозуміти, що вони отримають сприятливу оцінку за те, наскільки вони активні у дискусії та вміють висловлювати свою думку та відстоювати свою позицію. Ці навички є ключовими в подальшому професійному середовищі також. У цій статті відгук студентів, який підкреслює ефективність таких форм роботи на занятті, особливо протягом засвоєння курсу іноземної мови за професійним

спрямуванням. У заключній частині статті представлено дослідження в групі, яке демонструє велику кількість переваг, а також деякі проблеми та способи, якими завдання можна було б покращити в майбутньому.

Ключові слова: критичне мислення, групові дебати, співпраця розмовне завдання, мотивація, плавне мовлення.

Вступ

Через багаторічний досвід викладання я відчуваю, що перешкодою номер один на шляху справжнього та цілісного покращення рівня англійської мови студентів є те, що їхній попередній досвід вивчення предмета не був пов'язаний з їхнім реальним життям. Здається, що середній студент, який вивчає англійську мову, має прийнятний рівень граматики та словникового запасу щодо свого рівня, однак немає можливості застосувати ці знання будь-яким змістовним або практичним способом. Він не використовує це в не автентичних реальних життєвих ситуаціях.

Загалом можна сказати, що під час академічних зустрічей середнього студента з англійською мовою зосереджено увагу на читанні, вивченні напам'ять та навчанні більш «перевіреним» навичкам, із заняттями, які часто проводяться українською мовою, і з малою можливістю говорити англійською. Згодом розвитку мовленнєвих навичок і відпрацюванню справжнього плавного мовлення приділялося мало уваги.

Таким чином, багатьом студентам не вистачає здатності підтримувати розмову англійською, особливо протягом тривалого періоду часу (Brice, 1992). Традиція заучування на пам'ять, відсутність діяльності, орієнтованої на студента, і нестача можливостей для практики комунікативних навичок у парі та поза ним були названі бар'єрами для покращення мовленнєвих навичок і навичок вільного мовлення студента (Aclan & Aziz, 2015).

Ця стаття має на меті поділитися позитивним досвідом, який я мала, використовуючи завдання для групових дебатів, і тим, як воно може забезпечити успішну платформу для навчання, орієнтованого на студента, яке допомагає студентам домовлятися про сенс, віддаючи перевагу розбірливості та вільному мовленню. Я відчуваю, що це також впливає на всі чотири основні навички та надзвичайно допомагає розвивати критичне мислення. Як стверджують Акерман і Ніл у своєму всеосяжному дослідженні дебатів як освітнього інструменту, «сприйняття студентів» є вагомими доказами того, що участь у дебатах веде до покращення їх навичок спілкування та аргументації, включаючи покращення англійської, коли це не їхня рідна мова». (2011, с.5).

Я маю амбіції щодо покращення м'яких навичок студентів (soft skills), таких як критичне мислення, і намагаюся розширити їхній світогляд, заохочуючи розвиток англійської мови як засобу, за допомогою якого вони можуть відчувати нові культури та ідеї, подорожі або навчання за кордоном. Поліпшення здібностей студентів з англійської мови має життєво важливе значення, але робити це, одночасно висуваючи вимоги до їхньої логіки, техніки переконування та критичного мислення, є перевагою для всіх.

Незважаючи на те, що технологічний прогрес і невербальна комунікація безперервно зростають, все ще залишається актуальним те, що «роботодавці, випускники, професійні організації та акредитуючі агентства часто називають усну комунікацію як важливу навичку для нещодавніх випускників коледжів, які починають працювати (Carroll, 2014, с. 1). Якщо врахувати наведену вище ситуацію, я вважаю, що обладдйливі завдання для дебатів, як-от описане в статті, допоможуть розвинути ці дуже затребувані м'які навички. Я впевнена, що завдання дебатів, може покращити англійську мову студентів у комунікативний спосіб. Це також може відігравати роль у розвитку самостійності студентів, критичного мислення та підготовки молодих дорослих до вирішення проблем глобалізованого робочого місця 21-го століття

Завдання для дискусії

Ефективна групова комунікація та розвиток вільного мовлення є основою для дебатів. Однак цьому часто може перешкоджати занадто багато інструкцій під керівництвом вчителя та відносно низький рівень студентів, яким може бути важко викласти свою думку. Важливим способом боротьби з цим і зміцнення впевненості та знайомства із завданням є не обов'язковий, але настійно рекомендовану самостійне 90-хвилинне заняття. Я часто роблю це наприкінці теми, коли студенти достатньо вивчили лексику та володіють навчальним матеріалом, щоб обговорювати питання. Це зменшує необхідність у тривалих поясненнях вчителя та дає практичну демонстрацію того, наскільки важливі підготовка та практика для реального оцінювання.

Для дебатів у групі потрібно 4-6 осіб. Принаймні двоє студентів будуть «за», а двоє «проти» конкретної теми. Спочатку я наведу кілька прикладів тем для дебатів, наприклад:

- «Зелене будівництво в Україні ефективно це чи ні»;
- «Чи застосування енергозберігаючих технологій знизить енергозатрати та зекономить кошти»;
- «Традиційні ресурси більш надійне джерело енергії, чи треба шукати альтернативу»;

- «Чи доречно будувати хмарочоси у сучасних мікрорайонах українських міст і скільки поверхів має бути»;
- «Планування котеджного містечка-шаблонний чи індивідуальний підхід», тощо).

Я даю трохи часу на мозковий штурм, вилучаю ідеї та пишу деякі практичні теми на дошці. Потім студенти голосують за теми, які вони хочуть обрати, а також за те, чи будуть вони «за» чи «проти». Наприклад, у класі 16 студентів буде чотири групи з різними темами, до складу яких входять два учні «за» і два «проти». У цій стиснутій версії дебатів студенти мають лише 60 хвилин заняття, щоб попрацювати у своїх невеликих групах («за» чи «проти»), щоб дослідити та зробити нотатки, перш ніж приєднатися до своїх колег, щоб спробувати дебати протягом останніх 15 - 20 хвилин. У цьому випадку дебати відбуваються одночасно, викладач спостерігає, фіксує активність кожного, та чи справляються студенти зі своїми ролями. Намагаючись не тиснути і не втручатись у процес. Щоб дізнатись про результати, прийняті рішення і висновки дискусії, пропоную студентам написати есе по своїй темі дебатів і представити на наступному занятті. Це систематизує роботу, дозволяє логічно і послідовно, використовуючи плавне мовлення викласти своє бачення питання.

Проте остаточні дебати з оцінюванням відбуватимуться в класній кімнаті в кінці семестру і таким чином, буде елемент тиску для виступу перед аудиторією. Роль вчителя полягає в тому, щоб бути позитивним і підкреслити, що ставлячи запитання, допомагаючи один одному, а також готуючись і ретельно практикуючись, вони зможуть вести справжню дискусію англійською мовою протягом 15-20 хвилин. Увага має бути зосереджена на слуханні, відповіді та заохоченні, а не на запам'ятовуванні та декламації. Такий розподіл часу на заняттях є важливим, оскільки дослідження Фаузан пояснює, що «вправляючись говорити під час дебатів, вони покращували свою плавність мовлення, а також свою впевненість» (2016, с.56). Він також надає ідеальну платформу, щоб допомогти учням за допомогою деяких прикладів підказок, запитань, а також як відкрити та закрити дебати, щоб підтримати та студентів. Важливо донести ідею про те, що вони не повинні покладатися на заздалегідь підготовлений сценарій, і вони отримають сприятливу оцінку, якщо будуть регулярно змінювати доповідача, завжди закінчувати свою думку питанням, протистояти спокусі говорити занадто багато і підтримати тих, хто навчається. Важливо не акцентувати увагу на змагальному елементі та підкреслити, що саме завдяки підготовці, практиці та підтримці один одного вони зможуть вести природні, вільні дебати англійською мовою і, отже, отримають сприятливу оцінку. Як

пояснює Керролл, «мета вправи — покращити навички усного спілкування, а не оволодіти технікою змагальної дискусії» (2014, с. 7). Нарешті, у аудиторії є час поставити запитання наприкінці дебатів, і це також може розглядатися як частина критеріїв оцінювання. Це заохочує до активного слухання з боку аудиторії та надає додаткові можливості для висновку та критичності учасників дебатів.

Методологія

Щоб глибше зрозуміти, як студенти сприймають завдання групових дебатів, я подумала, що було б корисно провести опитування після виконання завдання, задаючи студентам різноманітні запитання, щоб з'ясувати деякі позитивні та негативні аспекти завдання, зібравши деякі відгуки та коментарі. Я написала десять запитань за допомогою програми Survey Monkey (<https://www.surveymonkey.com/>) і попросила студентів 5 груп третіх курсів заповнити анкету. Анкета була необов'язковою та анонімною і жодним чином не пов'язана з їхньою оцінкою. Групи склалися з 17 - 25 студентів, і загалом я отримала 100 завершених опитувань. Десять запитань були такими:

- (Q1) Ви чоловік чи жінка?;
- (Q2) Скільки вам років?;
- (Q3) Яку тему ви обрали для групових дебатів?;
- (Q4) Чи було весело?;
- (Q5) Чи було 15 хвилин для кожної дискусії необхідною кількістю часу?;
- (Q6) Чи вважаєте ви, що ваша тема та запитання добре підійшли для дебатів?;
- (B7) Чи сподобалися вам дебати інших членів групи?;
- (B8) Чи допомогли вам дебати краще пізнати своїх одногрупників?;
- (Q9) Чи вважаєте ви, що дебати допомогли покращити ваші навички спілкування англійською мовою?;
- (Q10) Будь ласка, спробуйте зробити кілька останніх коментарів.

Середній час заповнення анкети становив 12 хвилин, і багато студентів вирішили залишити додаткові коментарі.

У наступному розділі я по черзі обговорю кожне питання та висвітлю деякі цікаві висновки та результати.

Висновки та результати:

За першим запитанням спостерігався приблизно рівномірний поділ респондентів за статтю, 47 (47%) особи були чоловіками і 63 (63%) жінками, віком від 18 до 19 років. Різноманітність тем, які вони обрали, було цікавим, і я відчуваю, що це підкреслює автономію студента Лише 1 особа вважала, що

завдання було нудним, а також лише 1 особа стверджувала, що це було “не весело”. Питання також дало деякі цікаві коментарі, у яких багато людей вважали завдання приємним і гарною можливістю вчитися в інших членів групи. Коментарі також підкреслюють відносну складність завдання, і, хоча деякі студенти, зрозуміло, побоюються дискусії перед аудиторією, відчуття успіху, було відчутним. Наприклад, «було важко підготуватися, але я відчував досягнення!»; «Я дуже нервувала, але могла висловити свою думку. Я була щаслива»; «Коли я не міг придумати гарних ідей, інші учасники допомагали мені. Отже, я міг розслабитися і продовжити розмову. Це допомогло мені набути впевненості». Я вважаю, що для більшості учнів досягнення на такому занятті дає велике відчуття впевненості та усвідомлення того, що вони можуть застосувати свої навички англійської мови в реальних автентичних ситуаціях.

Питання 5 вказує на те, що переважна більшість учнів вважає 15 хвилин доречними, при цьому 72 (72,%) людей погодилися, що це оптимальна тривалість дебатів. Проте, коли я визначала час оцінювання, багато груп фактично говорили протягом 20 хвилин. Зрештою, я відчуваю, що має бути на розсуд вчителя, щоб реагувати на індивідуальну групу і допускати певну гнучкість щодо часу дебатів. Ключовою ознакою завдання є вільне володіння мовою по темі. Я хотіла би, щоб студенти якомога більше занурювалися в дебати, розслаблялися та імпровізували.

Обидва питання 6 і 7 отримали дуже позитивні відгуки, а коментарі вказували на дуже високий рівень взаємодії із завданням (як ви можете бачити з таблиць 2 і 3 нижче). З питання 6 очевидно, що багато студентів наполегливо працювали, щоб підготуватися до дебатів, і я відчуваю, що коментарі відображають підвищене почуття мотивації до вивчення англійської мови, наприклад: «так». Я думаю глибше», «тому що наша дискусія так активізувалася. Я зрозумів, що їздити до європейських країн дуже корисно для вивчення англійської мови»; «Я міг багато говорити, і допомагаючи іншим у дебатах, я глибше замислився над моєю темою. Тому цей досвід корисний для навчання інших людей»; «Я наполегливо працював над цією темою».

Питання 7 також говорить про те, що слухання інших груп було дуже корисним для більшості аудиторії. Наприклад: «Я міг би спокійно слухати дебати. Було дуже весело!»; «Особливо, дебати останньої команди були чудовими!! Було легко слухати, що вони говорять, і вони не дуже нервували»; «Усі групи використовують легку англійську, щоб я міг простіше розуміти. Крім того, їхні теми були цікавими», «бо вчитель створює

комфортну атмосферу». Проте були деякі учні, які відчували, що було важко стежити за дебатами інших груп.

Деякі коментарі також були дуже позитивними та добре відображали дух завдання дебатів: «щоб допомагати один одному, я краще їх пізнаю»; «бо ми багато говоримо, щоб підготуватися»; «ми багато розмовляємо поза класом для дебатів»; «Я міг зрозуміти почуття своїх друзів через дебати». Я сподіваюсь, що формування цих зв'язків допоможе створити більш позитивну атмосферу в класі для покращення командної роботи протягом семестру. Хоча студентам важко судити, чи покращилися їхні навички спілкування англійською мовою з будь-яким ступенем точності, результати запитання 9 надзвичайно приємні. Ці позитивні коментарі добре відображають ці висновки: «Я можу покращити свій словниковий запас»; «Я дуже багато практикую»; «Я міг би отримати трохи впевненості. Тому я хочу говорити більше»; «оскільки не було ні сценарію, ні словника, було дуже гарною практикою швидко мислити англійською, тому що це було практичне навчання». Ось невеликий зразок коментарів, які демонструють, наскільки позитивно студенти сприйняли завдання дебатів: (10 питань) «Я намагався говорити багато. Це було так весело!; «Дебати були дуже цікавими, і мені було цікаво працювати над ними. Я думаю, що для мене було важливо покращити свої навички англійської мови», «По-перше, я думаю, що дебати — це так важко, але я зміг насолодитися дебатами. Я відчуваю, що моя англійська покращується»; «Мені дуже подобається такі заняття!! Я з нетерпінням чекаю наступних дебатів».

Висновок

Як продемонстровано в цій статті та підкреслено в коментарях студентів вище, я вважаю, що дебати є надзвичайно плідною діяльністю для вивчення мови, оскільки вона активує всі чотири ключові навички та, якщо реалізується належним чином, розвиває велике почуття досягнення та внутрішню мотивацію серед студентів. Я вважаю, що розвиток внутрішньої мотивації, культивування власних цілей вивчення мови та формування бачення людини, якою ви хочете стати, є вирішальними для того, щоб бути успішним в подальшому дорослому житті та професійній сфері. Тому я вважаю, що завдання дебатів, описане в цій статті, безумовно сприяє розвитку критичного мислення і досягненню цієї мети.

REFERENCES

1. Позняк Т.М. Розвиток креативних здібностей особистості /Т.М. Позняк// Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер.: Психологічні науки.-2013.-Вип.114.-С.161-166
2. Ю.С. Чапюк, Ігри-вправи як засіб розвитку креативного мислення молодших школярів на уроках англійської мови./ Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія «Педагогічні науки».- Вип.36.
3. Полат Є.С. Метод проєктів на уроках іноземної мови / Є.С. Полат // Иностранные языки в школе. – 1991. – №2. – С. 3 – 10.
4. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха [та ін.]. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 356 с.
5. Мілова О. Є. Сучасні форми та методи активного навчання в шкільній практиці / О.Є.Мілова // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (філологічні науки). Наукове видання. – 2010. – № 14 (201). – С. 112-119.
6. Aclan, E. M., & Aziz, N. H. A. (2015). Exploring parliamentary debate as a pedagogical tool to develop English communication skills in EFL/ESL classrooms. *International Journal of Applied Linguistics and English Literature*, 4 (2), 1-16. doi: 10.7575/aiac.ijalel.v.4n.2p.
7. Aclan, E., & Aziz, N. H. A., & Valdez, N. (2016). Debate as a pedagogical tool to develop soft skills in EFL/ESL classroom: A qualitative case study. *Social Science & Humanities*, 24(1), 213–240. <http://dx.doi.org/10.7575/aiac.ijalel.v.4n.2p.1>
8. Akerman, R., & Neale, I. (2011). *Debating the evidence: An international review of current situation and perceptions*. London, UK: CfBT Education Trust and The English-Speaking Union. Retrieved from https://debate.uvm.edu/dcpdf/ESU_Report_debatingtheevidence_FINAL.pdf.
9. Amiri, F., Othman, M., & Jahedi, M. (2017). A case study of the development of an ESL learner's speaking skills through instructional debate. *International Journal of Humanities and Social Science*, 7 (2), 120-126. Retrieved from https://www.ijhssnet.com/journals/Vol_7_No_2_February_2017/15.pdf
10. Brice, A. E. (1992). The adolescent pragmatics screening scale: rationale and development. *Howard Journal of Communications*, 3 (3), 177-193. doi:10.1080/10646179209359748
11. Howard Journal of Communications, 3(3), 177-193. doi:10.1080/10646179209359748 Carroll, M. D. (2014). Using debates to enhance students' oral business communication skills.

Лисиця Наталія Володимирівна
спеціаліст вищої категорії,
викладач-методист, викладач іноземної мови
ВСП «Тульчинський фаховий коледж
ветеринарної медицини Білоцерківського НАУ».

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА ІНОЗЕМНА МОВА ДЛЯ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ.

Всі ми розуміємо, що критичне мислення – це, в першу чергу, наукове мислення, суть якого полягає в ухваленні ретельно обміркованих та незалежних рішень. Навички критичного мислення, до яких ми щоразу звертаємось, дають змогу не потонути в інформаційній лавині, не піддатися різного роду маніпуляціям, допомагають приймати зважені рішення, ефективно їх вирішувати та відстоювати їх. Критичне мислення допомагає нам в пошуку нових шляхів розв’язання проблем.

Сьогодні розвиток критичного мислення є надзвичайно важливим, бо у світі, де має місце інформаційна війна та фейкові новини, важливо вміти розпізнавати інформацію, аналізувати джерела і мотиви, приймати зважені рішення. В період розвитку інформаційних технологій цінується вміння професійного пошуку необхідної інформації, здатність її проаналізувати, оцінити та застосувати.

Головним чином йому притаманні такі властивості, як усвідомленість та самовдосконалення. Критичне мислення базується на законах логіки та на розумінні психологічних процесів, які протікають у нашій свідомості. Критичним мислителям властиве скептичне ставлення до всього. Мислити критично означає вільно використовувати розумові стратегії та операції високого рівня для формулювання обґрунтованих висновків і оцінок, прийняття рішень.

Також варто розуміти, що важливими є як критичне мислення, так і комунікативні навички. Обидва явища напрямку поєднані один з одним і є важливими при вивченні іноземної мови.

«Іноземна мова за професійним спрямуванням» у коледжі викладається з метою формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовищ, опануванню знань, навичок і вмінь, який забезпечуватиме необхідну для ветеринарного фахівця комунікативну спроможність в сферах професійно-наукового та ситуативного спілкування в

усній і письмовій формах, володіння іноземною мовою на рівні, який забезпечує користування науковою та науково-технічною документацією в ветеринарії, орієнтування їх на важливість практичного застосування здобутих теоретичних знань.

Дисципліна: «Іноземна мова за професійним спрямуванням» – важлива складова частина підготовки фахівців ветеринарного профілю в умовах постійного розширення міжнародних зв'язків, створення робочих місць, інвестування в аграрний сектор та інші вимоги часу.

Важливість дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» полягає в тому, що при навчанні та практиці ветеринарної медицини потрібно бути абсолютно і однозначно впевненими у значенні термінів, якими користуємось. Аналіз виведення важливих медичних термінів змушує замислитися над їх точним значенням та усвідомлювати будь-яку можливу неоднозначність.

Навчальні матеріали, якими користуємось у коледжі, орієнтовані на студентів, котрі володіють англійською мовою в межах нормативної граматики і соціально-побутової лексики, на рівні середньої школи. Матеріали, які пропонуються для вивчення, сприяють удосконаленню умінь та навичок монологічного та діалогічного мовлення, оволодінню необхідною професійною лексикою і, найголовніше, допомагають отримати для такого спілкування інформацію з оригінальних англомовних джерел.

Викладачі іноземної мови Лисиця Н.В., Найбородіна І.В. підготували посібник з англійської мови для студентів-ветеринарів, який має наступну структуру: самі уроки, ключі до граматичних та лексичних вправ, короткий граматичний довідник, термінологічний словник обсягом понад 1500 одиниць та список використаної літератури.

Кожен урок складається із текстового матеріалу, лексичних вправ, граматичних вправ, вправ на переклад із використанням нової лексики та питань до тексту. Навчальні завдання, які подані після текстів, сприяють формуванню навичок пошукового читання та спрямовані на обговорення прочитаного. Самі тексти, лексичні та граматичні вправи, що увійшли до посібника, дозволяють засвоїти базову спеціальну лексику, необхідну для фахівця зооветеринарного напрямку, а також користуватись нею у межах згаданих вище тем.

Посібник розроблено на основі сучасних принципів навчання іноземній мові з урахуванням когнітивних і комунікативних потреб майбутнього фахівця. Посібник апробований та отримав схвальні відгуки у закладах зооветеринарного та біологічного напрямків.

*Павич Ніна Дмитрівна,
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії,
викладач-методист, викладач іноземної мови
ВСП "Барський фаховий коледж
транспорту та будівництва НТУ"*

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА ІНОЗЕМНА МОВА ДЛЯ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ

У Національній доктрині розвитку освіти в Україні у ХХІ столітті визначено головну мету, яка полягає у створенні умов для особистісного розвитку та творчої самореалізації кожного громадянина України, формуванні покоління, здатного навчатися впродовж усього життя, створювати та розвивати цінності громадянського суспільства.

Тому від сучасного навчального закладу вимагається запровадження таких підходів до навчання, які забезпечують розвиток у здобувачів освіти необхідних компетенцій. При цьому поняття компетентності містить набір знань та навичок, які дають змогу особистості ефективно здійснювати діяльність шляхом реалізації відповідних функцій.

Одним з таких підходів є формування та розвиток критичного мислення у процесі навчання, яке разом із фаховою і соціальною компетенцією забезпечує конкурентоздатність і мобільність освіченої людини на ринку праці, її готовність жити і працювати в умовах неперервних змін.

Критичне мислення - це мислення вищого порядку, яке спирається на інформацію, усвідомлене сприйняття власної інтелектуальної діяльності та діяльності інших. Відповідно, розвиток навичок критичного мислення передбачає розвиток здатності здобувачів освіти аналізувати навчальну інформацію з позиції логіки та особистісного підходу з метою використання отриманих результатів як до стандартних, так і нестандартних ситуацій і проблем, а також здатність ставити нові запитання, знаходити аргументи, приймати незалежні продумані рішення.

Основними ключовими елементами критичного мислення є: самостійність; етапність (починається з постановки питання і подальшого визначення проблеми); переконливість аргументації; застосування певних прийомів, які в сукупності створюють перевірену на практиці ефективну методологію опрацювання інформації; обґрунтованість (передбачається

використання відповідних критеріїв - положень, які бере до уваги критично мисляча людина, оцінюючи ідеї у процесі їх аналізу) тощо.

При цьому навчальний процес, побудований на засадах критичного мислення, характеризується наступними особливостями:

1) у навчання включаються завдання, розв'язання яких потребує мислення вищого рівня;

2) навчальний процес обов'язково організований як дослідження студентами певної теми, що виконується шляхом інтерактивної взаємодії між ними;

3) результатом навчання є не засвоєння фактів чи чужих думок, а вироблення власних суджень через застосування до інформації певних прийомів мислення;

4) критичне мислення потребує від студентів достатніх навичок оперування доказами та формулювання умовиводів. Сюди ж відноситься і здатність знаходити та інтерпретувати оригінальні документи та джерела інформації, аналізувати аргументи, обґрунтовувати висновки серйозними доказами;

5) студенти повинні бути вмотивовані до обговорення проблеми, а не намагатися уникнути її розв'язання. Вони мають працювати всі разом, щоб досягти спільного вирішення проблеми.

У психолого-педагогічній літературі названо чотири етапи формування і розвитку критичного мислення у здобувачів освіти.

Перший етап – актуалізація знань, пробудження інтересу до теми, визначення мети вивчення конкретного матеріалу.

Другий етап – осмислення нової інформації, критичне читання та письмо.

Третій етап – роздуми або рефлексія, формування власної думки стосовно навчального матеріалу.

Четвертий етап – узагальнення й оцінка інформації (проблеми), визначення способів її розв'язання, з'ясування власних можливостей.

Слід зазначити, що нині в спеціальній літературі наведений широкий арсенал методичних прийомів та технологій, спрямованих на розвиток критичного мислення у здобувачів освіти. До основних із них належать такі:

1) технологія критичного мислення “*Human Bias Graph*” (спрямована на виявлення можливого упередженого ставлення до запропонованих тверджень та оцінювання власних позицій);

2) технологія “*What's Your Rating?*” (застосовується для оцінювання запропонованої ситуації шляхом порівняння зі стандартом поведінки, прийнятим у суспільстві);

3) технологія *“Priority Ladder”* (використовується для зіставлення об’єктів чи явищ з метою визначення пріоритетів);

4) технологія критичного мислення *“Milestones”* (спрямована на визначення послідовності дій у процесі вирішення певної проблемної ситуації);

5) *створення синканів*;

6) *«Мозкова атака»*;

7) *асоціювання*;

8) *п’ятихвилинне есе*.

Використання цих та інших прийомів на заняттях іноземної мови створює можливості для розвитку у студентів навичок критичного мислення, які пов’язані з умінням добувати, опрацьовувати та використовувати інформацію з різних джерел, а також викладати результати її аналізу в стислій формі.

На своїх заняттях я використовую найчастіше такі прийоми для розвитку критичного мислення як: всім відому «Мозкову атаку» (вважаю, що це ефективний метод колективного обговорення, пошуку рішень, який здійснюється через вираження поглядів всіх учасників і дозволяє їм використовувати свої інтелектуальні можливості для швидкого та ефективного виконання завдання); прийом «Асоціювання» (прийом навчання, який закликає всіх учасників вільно і відкрито висловлювати свої думки для визначення зв’язків між окремими поняттями, а отже сприяє розвитку соціальних, інформаційних, полікультурних компетенцій, спонукає здобувачів освіти до саморозвитку, самоосвіти, продуктивної діяльності); технологію *“Milestones”* (студенти вибудовують план вирішення проблеми крок за кроком, обґрунтовуючи обрану послідовність).

Але хочу зауважити, що критичне мислення корисне не як окремий феномен, а як засіб для досягнення певної корисної мети, тому застосування будь-якого методичного прийому повинно закінчуватися констатацією факту її досягнення.

Як уже зазначалося, розвиток критичного мислення студентів у процесі навчання є дуже важливим, так як воно разом із фаховою і соціальною компетенцією забезпечує конкурентоздатність та мобільність освіченої людини на ринку праці.

Ми живемо у високотехнологічному світі, швидкість зміни інформації в якому збільшується в останні роки з геометричною прогресією. Знання англійської мови – це показник мобільності у сучасному світі.

Сучасний ринок праці вимагає від випускників закладів освіти якісної професійної підготовки, а саме: володіння глибокими професійними знаннями й уміннями, компетентностями, здатністю до гнучкості їх

застосування, творчої активності, комунікабельності, ініціативності, спроможності до безперервного саморозвитку, конкурентоспроможності. Крім того, у роботодавців сьогодні виникає затребуваність у сучасному мобільному спеціалісті, який буде визначатися не лише своєю високоякісною кваліфікацією в професійній сфері, а й здатністю розв'язувати професійні завдання в умовах іншомовної комунікації.

Все це свідчить про те, що для майбутніх фахівців знання іноземної мови є просто необхідними.

Навчання студентів іноземної мови в закладах фахової передвищої освіти має професійне спрямування, тобто у центрі уваги ставляться саме потреби студентів у вивченні іноземної мови з орієнтацією на особливості майбутньої професії. Такий підхід передбачає поєднання процесів оволодіння професійно спрямованою іноземною мовою з розвитком особистісних якостей студентів, знаннями культури країни мови, що вивчається, і набуттям спеціальних навичок, що базуються на професійних і лінгвістичних знаннях.

Професійно спрямоване вивчення іноземної мови вимагає об'єднання дисципліни «іноземна мова» з профільними технічними дисциплінами, а також ставить перед викладачем іноземної мови завдання навчити майбутнього спеціаліста на основі міжпредметних зв'язків використовувати іноземну мову як засіб упорядкованого й послідовного поповнення своїх професійних знань, як засіб формування професійних умінь і навичок.

Для формування у студентів професійної комунікативної компетенції недостатньо тільки оволодіти фаховою лексикою і термінологією, професійними навиками, важливі також знання ділового спілкування.

Під діловим спілкуванням ми розуміємо спілкування, пов'язане з виконанням фахівцем його службових обов'язків, що й визначає мету навчання ділового спілкування, коло комунікативних ситуацій, теми спілкування та його функції (комунікативні наміри). Наприклад, спеціаліст, що відряджається за кордон, не зможе виконати свої службові обов'язки, якщо не купить квиток на транспорт, не замовить номер у готелі, не знатиме основ ділового етикету...тощо.

Незважаючи на відмітності ділового спілкування фахівців певної спеціальності, основу ділового спілкування складає загальнокультурний пласт спілкування. Тому при навчанні діловому спілкуванню основна увага приділяється формуванню загальних умінь спілкування: вмінь розуміти співбесідника, керувати його мовленнєвою діяльністю, застосовувати розмовні формули для вираження комунікативних намірів, будувати ланцюжки комунікативних намірів для досягнення певної мети.

Зміст ділового спілкування розглядається у термінах сфер спілкування, виділяючи професійну сферу, сферу сервісу, сферу культури і сферу особистих контактів. Такий розподіл сфер спілкування виділений у Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти.

Важливість професійної сфери для ділового спілкування очевидна.

Без спілкування у сфері сервісу також не обійтися (наприклад, в поїзді за кордон).

Сфера культури, здавалося б, не має прямого стосунку до ділового спілкування, проте український фахівець за кордоном – обличчя своєї країни, і, володіючи мінімальною кількістю лексики, пов'язаної з темою мистецтва і культури, він повинен уміти висловити своє ставлення до того або іншого явища мистецтва і культури.

Сфера особистих контактів нерозривно пов'язана зі сферою професійних контактів – у будь-якому випадку спілкуються особи, а за вмілого спілкування з дотриманням правил етикету приємний співбесідник швидше досягне своєї мети, пов'язаної з виконанням службових обов'язків, що неодноразово доведене на прикладах у книзі Д.Карнегі. До сфери особистих контактів належить увесь масив розмовних формул, – як етикетного характеру, так і емоційно-оцінного.

Так, для майбутнього логіста важливо не лише мати ґрунтовні знання зі спецдисциплін, знати термінологію з пасажирських та вантажних перевезень, спеціалізованого рухомого складу, транспортної географії, міжнародних перевезень, а й також вміти грамотно вести переговори з діловими партнерами, складати й заповнювати відповідні документи ... І все це іноземною мовою.

Володіння іноземною мовою дасть змогу майбутньому фахівцю реалізувати такі плани професійної діяльності, як ознайомлення з новими світовими дослідженнями, розробками й технологіями в певній технічній галузі та досвідом їх використання, можливість повноцінно працювати із закордонними інформаційними джерелами, установлювати контакти із зарубіжними партнерами в процесі професійної діяльності.

Отже, викладачам необхідно вдосконалювати та підвищувати якість викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у закладах фахової передвищої освіти, враховувати специфіку професійної діяльності й систематично використовувати традиційні методи навчання в поєднанні з новітніми технологіями. Це дасть змогу підготувати вмотивованого, професійно компетентного фахівця, який буде мобільним, здатним жити, працювати й навчатися протягом життя в постійно змінному середовищі науки й техніки.

Література:

1. Бубнова Д.В. Усне ділове спілкування англійською мовою. – К.: Слово, 2010. – 208 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Зязюн І.А. Концептуальні засади теорії освіти в Україні. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2000. №1. С. 11-24.
4. Ніколаєва С.Ю., Гринюк Г.А. Сучасні технології навчання іншомовного спілкування. - К.: "Ленвінг", 1997. - Вип. 1 (3). - С. 19-53.
5. Тягло О.В. Критичне мислення: Навчальний посібник. - Х: Основа, 2008. - 189 с.
6. Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1999. – 167 p.

*Шаргородська Віта Миколаївна,
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії,
викладач англійської та німецької мови
ВСП «Технологічно-промислового
фахового коледжу Вінницького національного
аграрного університету»*

ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.

У статті наведено обґрунтування використання мобільних програм в освітньому середовищі під час вивчення іноземних мов. Як зазначає автор, впровадження мобільних технологій добре поєднується зі стратегічними освітніми цілями освітньої програми. Особливу роль мобільне навчання відіграє в оптимізації процесу викладання іноземних мов, оскільки має широкі можливості не тільки під час здійснення контролю та адміністрування навчального процесу, а й під час організації індивідуальної та групової роботи студентів. Аналізуючи дослідження, присвячені особливостям впровадження мобільних технологій в освітній процес вивчення іноземної мови, автор доходить висновку, що навчання за допомогою цих технологій поки що не має широкого практичного застосування, а дидактичних принципів інтеграції мобільних технологій в освітній процес не виявлено, оскільки це явище є інноваційним, однак досить швидко розвивається. У статті описуються дидактичні можливості мобільних додатків, а також наводяться приклади тих із них, які можуть бути використані як доповнення до традиційного уроку іноземної мови у студентів закладів фахової передвищої освіти. Автор статті зазначає, що роль педагога, як і раніше, залишається головною та першочерговою. Адже тільки викладач знає, як об'єднати їх у систему, використовуючи переваги кожного з них для отримання позитивного результату. Дозволяючи використання мобільних пристроїв на заняттях, викладач не просто розширює можливості навчального процесу, а й спрямовує його в потрібне русло, мотивує студентів до вивчення іноземних мов, розвиває пам'ять, увагу, креативність,

а також привчає до самостійності. Вибір правильної програми може змінити погляд студента на процес навчання загалом. Автор стверджує, що для успішної реалізації впровадження мобільних додатків у процес вивчення іноземної мови необхідно розробити систему критеріїв для вибору якісних мобільних додатків, які варто використовувати на заняттях для формування саме іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності студентів. Мобільні програми можна використовувати для аудиторної та позааудиторної роботи як доповнення до вже розроблених та апробованих курсів, а також для самостійної роботи та вивчення іноземної мови.

Ключові слова: мобільні програми, освітнє середовище, іноземна мова, мотивація, дидактичні принципи, іншомовна лінгвосоціокультурна компетентність студентів, нові інформаційні технології, електронне навчання, організація навчального процесу, мобільне навчання.

Sharhorodska V. The use of mobile applications in the educational process in learning foreign languages for the formation of foreign language linguistic and socio-cultural competence in professional college education.

This article provides the rationale for the use of mobile applications in the educational environment when learning foreign languages. According to the author, the introduction of mobile technologies is well combined with the strategic educational goals. Mobile learning plays a special role in optimizing the process of teaching foreign languages, as it has ample opportunities not only in the control and administration of the educational process, but also in the organization of individual and group work of students. Analyzing the research on the peculiarities of the introduction of mobile technologies in the educational process of learning a foreign language, the author concludes that learning with these technologies is not yet widely used, and didactic principles of integrating mobile technologies into the educational process are not identified. Innovative, however, is developing quite rapidly. The article describes the didactic possibilities of mobile applications, as well as examples of those that can be used as a supplement to the traditional foreign language lesson in primary school. The author of the article notes that the role of the teacher is still the main and primary. After all, only a teacher knows how to combine them into a system, using the benefits of each of them to get a positive result. By allowing the use of mobile devices in the classroom, the teacher not only expands the learning process, but also directs it in the right direction, motivates children to learn foreign languages, develops memory, attention, creativity, and teaches independence. Choosing the right program can change a students' view of the learning process as a whole. The author argues that for the successful implementation of mobile applications in the process of learning a foreign language, it is necessary to develop a system of criteria for selecting

quality mobile applications that should be used by students. Mobile applications can be used for classroom and extracurricular work as a supplement to already developed and tested courses, as well as for independent work and learning a foreign language.

Key words: *mobile programs, educational environment, foreign language, motivation, didactic principles, new information technologies, e-learning, organization of educational process, mobile learning, foreign language linguistic and socio-cultural competence.*

Постановка проблеми. Пошук оптимальних шляхів мотивації студентів до навчання, підвищення їхньої розумової активності, формування вмінь практичного і творчого використання отриманих знань є одним із актуальних завдань освіти. Сьогодні викладач повинен вміти використовувати такі педагогічні, комунікативні та інформаційні технології, які сприяли б розвитку в студентів пізнавальної активності, самостійності, а також формуванню та розвитку ключових компетентностей а саме таких як іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності студентів. Серед таких технологій є технологія мобільного навчання з використанням додатків для мобільних пристроїв. Мобільні пристрої, зокрема смартфони та планшети з доступом до Інтернету, стали невіддільною частиною повсякденного життя для багатьох людей. Особливої популярності вони набули в студентському середовищі, ставши засобом для зв'язку із зовнішнім світом та надавши доступ до будь-якої інформації в будь-якому місці. В умовах перебудови та розвитку технологій, освітній процес вимагає кардинальних змін через активне впровадження в освітній процес різноманітних інформаційно-комунікаційних та мобільних технологій [4, с. 75].

Вперше електронне навчання з'явилося ще наприкінці 80-х - на початку 90-х років. Широке розповсюдження мобільних телефонів та зростаюча доступність інших персональних бездротових пристроїв змінюють можливості навчання з використанням смарт-технологій. Останнім часом з'явилася велика кількість спеціалізованих освітніх програм для гаджетів, тому варто розглянути можливість використання таких мобільних додатків в освітньому процесі. Використання мобільних технологій добре поєднується зі стратегічними освітніми цілями, такими як покращення успішності студентів, індивідуалізація в навчанні, підтримка здібних студентів, інклюзивна освіта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Впровадження мобільних засобів навчання в освітній процес в Україні пов'язане з дослідженнями таких учених, як В. Биков, М. Жалдак, В. Клочко, Ю. Коровайченко, С. Семеріков, та Ю. Тріус. Особливості навчання в умовах мобільного навчання

з використанням персональних мобільних пристроїв досліджували І. Карполенкова, Н. Рашевська, О. Самойленко та інші. Процес вивчення іноземних мов за допомогою мобільного навчання нині перебуває у стадії стрімкого розвитку, цією проблемою займалися: М. Антронова, Н. Кроткова, Н. Сарновська, Ю. Чистова. Однак, попри великий інтерес дослідників, навчання за допомогою мобільних технологій поки що не має широкого практичного застосування, а дидактичних засад використання мобільних технологій в освітній процес не виявлено. Досліджуючи питання впровадження мобільних технологій як засобу навчання у процесі вивчення іноземної мови, Т. Ворона та А. Корягіна відзначають, що завдяки розширеним можливостям цих технологій вони мають велику перевагу порівняно із традиційними методами навчання та можуть розглядатися як ефективний інструмент реалізації комунікативного підходу [1, с. 58].

У роботі Л. Горбатюк, Н. Кравченко, Г. Алексеева робляться спроби виявлення дидактичної сутності мобільних засобів навчання на заняттях із професійно орієнтованої іноземної мови. На думку автора, за допомогою мобільного навчання можна вирішити низку проблем, що завжди існували в іншомовному навчанні, завдяки забезпеченню миттєвого доступу до необхідної інформації, розширенню можливостей дистанційного навчання, проведенню різноманітних опитувань та тестів з іноземної мови за допомогою мобільних пристроїв [2, с. 152].

Проте аналіз останніх досліджень показав, що сьогодні вчені розглядають мобільне навчання як один із можливих напрямів змішаного навчання, який зараз активно впроваджується в освітній процес. Високий рівень розвитку мультимедійних сервісів, мобільного Інтернету та наявність технології WI-FI у більшості навчальних закладів дає можливість запровадити мобільне навчання у закладах фахової передвищої освіти.

Мета статті полягає у розкритті основних можливостей упровадження мобільних технологій у систему іншомовної освіти, обґрунтуванні доцільності цієї технології з метою підвищення мотивації студентів, удосконалення мовних, граматичних і лексичних навичок, організації самостійної роботи студентів та формуванні у них іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Єдиного визначення терміну «мобільне навчання» не існує, оскільки цей феномен перебуває у стадії стрімкої еволюції, але у широкому сенсі «мобільне навчання» можна визначити як використання персональних портативних комп'ютерів та бездротових мобільних телефонів для покращення, підтримки та розширення можливостей викладання та самостійного вивчення мови. У сфері іншомовної освіти мобільне навчання є особливою формою організації

освітнього процесу, що здійснюється за допомогою мобільних пристроїв зв'язку, під час якого студенти розвивають та вдосконалюють мовленнєві навички та вміння, підвищують рівень комунікативної та соціокультурної компетенції у будь-якому місці та у будь-який час.

У своїх дослідженнях Т. Гурова, Т. Рябуха, Н. Зіненко, Н. Гостіщева використання додатків для вивчення іноземної мови розділили на три умовні основні групи:

- 1) мобільні додатки, спрямовані на розвиток мовних навичок, насамперед лексичних і граматичних;
- 2) мобільні додатки, спрямовані переважно на вдосконалення певного мовленнєвого вміння;
- 3) універсальні мобільні додатки, призначені для комплексного розвитку іншомовної комунікативної компетенції [3, с. 95].

Розглянемо, які саме можливості мають мобільні пристрої для вивчення та опанування різних аспектів іноземних мов.

По-перше, освоєння нової лексики може супроводжуватися відеорядом та звуком, що допомагає не тільки зрозуміти значення слова, але й одразу ж запам'ятати, як воно правильно вимовляється.

По-друге, завдяки функції розпізнання голосу студенти можуть тренувати свої мовні навички, відтворювати текст, записувати його та порівнювати з оригіналом ідеальної вимови.

По-третє, можливість прослухати представлений текст, причому зробити це з різною швидкістю вимови по складах до швидкості, з якою розмовляє носій мови, добре тренує навички аудіювання.

По-четверте, вивчення граматики іноземної мови можливо полегшити за допомогою спеціально розроблених програм, у яких пояснюються граматичні правила, наводяться приклади, а студенти можуть попрактикуватися в онлайн-режимі, виконуючи вправи, які миттєво перевіряються, та отримати коментар у разі неправильної відповіді.

Говорячи про можливості мобільних технологій, які відкриваються перед тими, хто вивчає іноземну мову, слід зазначити, що роль педагога, як і раніше, залишається вагомим. Дозволяючи використання у процесі уроку у своєму класі мобільних пристроїв, викладач не просто розширює можливості освітнього процесу, але і спрямовує його в потрібне русло, дає йому правильний вектор, зосереджується на досягненні мети. У наш час кількість навчальних додатків величезна, включаючи додатки, які акцентують свою увагу на якомусь одному аспекті мови, одні з них спеціалізуються на граматиці, інші - на збагаченні словникового запасу тощо.

Тільки педагог знає, як об'єднати їх у систему, використовуючи переваги кожного з них для отримання позитивного результату. Наведемо

приклади мобільних додатків, які можна використовувати у процесі вивчення іноземних мов.

Busuu. Зручний додаток в ігровій формі: багато картинок і тестів. Підійде тим, для яких вивчення іноземних мов – більше ніж просто заняття. Доступні англійська, німецька, французька, іспанська, італійська, португальська, японська, турецька, арабська, польська і китайська.

Програма дозволяє користувачам взаємодіяти з носіями мови з усього світу. Допомогаємо студентам зареєструватися а далі жага до спілкування та щоденний обмін повідомленнями сприятимуть засвоєнню мовних елементів та формуванню мовної компетенції які в подальшому допоможуть соціалізуватися при потраплянні до іншомовного середовища.

Easy ten. Головна ідея програми – вивчати мінімум по 10 слів на день. Програма не потребує багато часу та обере найважливіші слова самотійно. У словнику програми більше 22 тисяч англійських слів.

Easy Ten пропонує слова для всіх рівнів, починаючи з самих азів і закінчуючи складними словами, які треба знати для здачі іспитів IELTS та TOEFL. Студенти можуть вибрати будь-який з них, спробувати, і якщо здасться занадто складними або, навпаки, простим, в будь-який момент поміняти.

Крім того, можна шукати і додавати в списки слова, які треба вивчити. Наприклад, при перекладі іншомовного тексту, створюємо новий список з невідомих слів. Можна залишити його та зробити загальнодоступним, щоб студенти могли тренуватися по ньому перекладати та завчити нову лексику.

The British Council – найкраща платформа для вивчення граматики. Цей додаток чудовий для того, щоб впоратися з граматиною. Додаток Learn English British Council пропонує уроки та ігри на різні теми. Починаючи з імперативів початкового рівня, запитань щодо простого теперішнього часу та герундію, аж до просунутих уроків з модальних дієслів обов'язку та необхідності – для кожного є щось своє.

Закінчивши, студенти можуть натиснути “перевірити”, щоб перевірити свій прогрес і побачити, наскільки знання покращились.

Johnny G. Не забудемо сказати і про додаток Johnny G. Воно було розроблене на замовлення British Council.

У цій програмі студенти мають змогу закріплювати і перевіряти свої знання за допомогою різних цікавих вікторин. В учасників є 1 хвилина щоб відповісти на стільки запитань, скільки можливо, а в кінці зможете дізнатися результат і розглянути помилки і правильні відповіді. Ви можете вибирати, з якої теми ви хотіли б перевірити знання студентів (це може бути граматика, слова або вимова).

Ця програма - вікторина включає в себе питання як для тих, хто вивчає

англійську рівня Beginner так і для рівня Advanced і охоплює широке коло тем, таких як "Їжа", "Ресторани", "Хобі" та інші. У міру збільшення кількості правильних відповідей гравці можуть заробляти значки, просуватися по турнірній таблиці в мережі і змагатися з друзями.

Додаток цікавий, простий у застосуванні та сприяє тематичному засвоєнню лексики.

ED Курси - це спеціально підібрані заняття, які дозволяють зробити навчання англійської більш швидким і комфортним. У додатку ED Курси англійської є: - 4 базові курси для вивчення англійської мови за рівнями - від elementary до upper intermediate; - 7 спеціалізованих курсів – для IT-фахівців, бізнесу, підготовка до IELTS, неправильні дієслова; - понад 200 уроків англійської у всіх курсах.

Можна використовувати як на заняттях так і для самостійної роботи студентів. Дуже зручний додаток для домашнього завдання та дистанційного навчання.

LingQ. Додаток, який допоможе студентам читати, перекладати і слухати тексти англійською мовою. Обрані незнайомі слова в текстах будуть виділятися певним кольором (залежно від рівня складності запам'ятовування слова). Таким чином студенти не просто запам'ятовують нові слова, а роблять це саме в контексті.

HelloTalk – найкраще для покращення розмовного рівня.

Бажаєте підвищити розмовний рівень студентів та не можете запросити носія мови? Нема проблем!! HelloTalk – це безкоштовний додаток, який з'єднає із понад 15 мільйонами учасників.

Це означає, що кожен точно зможе знайти носія мови, який навчить англійській мові. Єдина умова – навчити своєї мови взамін – це працює як обмін мовами. Якщо хтось занадто сором'язливий до відео дзвінків - є можливість запису тексту та голосу, поряд із інструментами для перекладу та вимови.

Grammarly – найкраще для письма.

Звичайно, найкращі мобільні додатки для вивчення англійської мови будуть неповними без відомого проекту – **Grammarly**.

Додаток не тільки перевіряє наявність помилок, але також дає пояснення кожної помилки. Попросіть студентів завантажити клавіатуру для використання на телефоні та перевіряти правопис. Чудовий помічник для швидкого оцінювання!

Anki – це програма для полегшення запам'ятовування слів, виразів та будь-якої іншої інформації за допомогою інтервальних повторень.

Найкраща програма для вивчення лексики студентами самостійно. До наступного заняття вони точно знатимуть лексичні одиниці!

Ця система полягає в механізмах роботи пам'яті. Нове слово повторюється через хвилину, наступного разу - через кілька годин, потім через день і далі за наперед проробленою схемою. Завдяки цьому слова надовго залишаються у пам'яті. Основу бази даних Anki складає список записів. Кожний запис є набором полів зі словами, визначеннями, вимовами тощо, у тому числі за вказаними у базі шаблонів автоматично створюються картки.

Вибір правильної програми може змінити погляд студентів на процес навчання загалом та на вивчення іноземної мови зокрема. Що стосується навчання іноземних мов, перевага мобільних додатків полягає у тому, що студенти забувають, що вони вивчають щось, їм здається, що вони просто зайняті гаджетами. Окрім цього, альтернативні способи навчання допомагають освоювати нові мови весело та більш ефективно.

Безперечно, мобільні програми для вивчення іноземної мови мають численні переваги й дуже різноманітні. Впровадження мобільних технологій в освітній простір сприятиме найефективнішому розв'язанню питань оптимізації процесу вивчення іноземних мов студентами. Цей феномен перебуває у стадії стрімкої еволюції, тому підтверджуючих цю теорію досліджень проведено недостатньо. Проте вже зараз стає вагомою роль викладача у цьому процесі. Необхідно розробити систему критеріїв для вибору якісних мобільних додатків, які можна використовувати учням, починаючи зі школи.

Висновки та пропозиції. Мобільні технології мають безперечний дидактичний потенціал, який можна і потрібно використовувати в освітньому процесі будь-якого освітнього закладу під час навчання іноземних мов. Мобільні програми можна використовувати для аудиторної та позааудиторної роботи як доповнення до вже розробленого та апробованого курсу, а також для самостійної роботи та вивчення іноземної мови. Ще однією з істотних переваг використання мобільних додатків є додаткова мотивація та стимулювання пізнавальної діяльності студентів.

Список використаної літератури:

1. Ворона Т.О., Корягіна А.Ю. Використання мобільного телефону для розвитку різних видів мовленнєвої діяльності на заняттях з іноземної мови. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Випуск 8. Том 1. С. 57-61.
2. Горбатюк Л.В., Кравченко Н.В., Алексеева Г.М., Розумна Т.С. Мобільні додатки як засоби формування іншомовної лексичної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Том 74, № 6. С. 150-162.
3. Гурова Т., Рябуха Т., Зіненко Н., Гостіщева Н. Мобільні додатки як

- інноваційний засіб навчання іноземної мови. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2019. № 2 (23). С. 92-98.
4. Олійник Н.А., Трачук Н.М. Праксеологічні аспекти професійної діяльності педагога. *Академічні студії*. 2021. Вип. 3, Ч. 1. С. 75-84. (Серія «Педагогіка»)
 5. Петрик А. 10 мобільних додатків для вивчення іноземної мови URL: <http://www.uamodna.com/articles/10-mobiljnyh-dodatkov-dlya-vyvchennya-inozemnoyi-movy/>.
 6. Сарновська, Н. Використання мобільних додатків у вивченні англійської мови студентами закладів вищої освіти. *Мистецтво наукової думки*. 2019. Вип. 8. С. 105-107.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.